

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

HÖRAN

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

PRESIDENTEN FALLIÈRES, MOTTAGEN AF KONUNG GUSTAF, LANDSTIGER VID LOGÅRDSTRAPPAN I STOCKHOLM FREDAGEN DEN 24 JULI 1908.
ALMBERG & PREINITZ FOTO.

I bakgrunden från vänster: General Rappe, mr Lanes, prins Eugen, statsminister Lindman, utrikesministern frih. Trolle och öfverståthållaren Dickson.

De franska dagarna.

SOM DET VACKRASTE och festligaste sommaren hittills bjudit skola vi minnas de franska dagarna. De inföllo i fruntimmersveckan, men grannare dagar ha väl knappast badat Stockholm med sitt solljus, mildare kvällar och nätter icke skimrat öfver land och vatten. Kanske ha vi heller icke haft gäster förr, inför hvilka vi så gärna velat visa oss från vår bästa sida som inför Frankrikes president och hans följeslagare. Från den stund på fredagen, då den franska eskadern, allt ifrån Sandhamn eskorterad af den svenska, på Trälhafvet möttes af konung Gustaf ombord på Drott, vänskapligt

saluterad af svenska kanoner, och till dess den på söndagskvällen åter lämnade våra farvatten, har också hufvudstaden befunnit sig i oafbruten feststämning och begagnat alla tillfällen att ådagalägga sitt hjärtas glädje öfver besöket. Den älskvarde presidenten, som hann bli verkligt populär, har varit föremål för brusande hyllning af täta folkskaror, hvar han visat sig. Trikoloren och marseljåsen ha varit vår lösen.

Från de tre dagarna, hvilkas program upptog som hufvudpunkter: första dagen galamidagen på slottet, hvarvid de officiella talen utväxlades, andra dagen utfärden till Gripsholm och Mariefred samt presidentens stora diner på Grand Hotell, följd af illumination och sångar-

hyllning, tredje dagen bl. a. besöken på Nordiska museet och Skansen — från alla de tre dagarna kunna vi i veckans nummer lämna synnerligen lyckade bilder. Dessa ha blifvit så mycket mer omväxlande, som utom vår ordinarie flere hufvudstadsfotografer arbetat för vår räkning. Under frukosten på Gripsholm var därtill den ende närvarande tecknaren, artisten B. Lybeck, i tillfälle att för vår räkning ta en skiss, hvilken vi äfven ha nöjet kunna foga till vår bildserie från det franska presidentbesöket.

VIKARIERANDE PROFESSORN D:R
GERDA UDDGREN.

De kvinnliga läkarnas landvinningar.

LUGNT OCH OFÖRTRUTET har vår kår af kvinnliga läkare brutit sig sin väg igenom fördomar och förordningar, som stängt vägen till befördran för den nyexaminerade kvinnliga medicine licentiaten. Hvad som en gång skulle syntas orimligt har nu i dagarna blifvit verklighet — en kvinnlig läkare ha förordnats att som vikarie uppehålla befattningen för professor vid Karolinska institutet, öfverläkaren å Serafimerlasarettets oftalmiatriiska afdelning O. E. Widmark.

Det är i sin egenskap af poliklinikföreståndare sedan början af detta år å afdelningen, som doktor Uddgren på förslag af professor Widmark förordnats af Karolinska institutets lärarekollegium.

Medicinalstyrelsen äger ej rätt att till öfverläkare förordna en kvinna, men då forum här var Karolinska institutets lärarekollegium, som ej är bundet af detta förbud, förelåg ej något grundlagsenligt hinder för doktor Uddgrens förordnande, och hon har nu som öfverläkare ansvaret för hela afdelningen under professor Widmarks frånvaro.

Doktor Gerda Uddgren blef student år 1896, med. kandidat 1900 och aflade sin medicine licentiatexamen år 1903. Hon har sedan dess specialiserat sig hufvudsakligen på ögonsjukdomar, har varit amanuens på den poliklinik, där hon nu är föreståndare, och tvenne särskilda gånger företagit längre utrikes studieresor. År 1904—1905 studerade hon bl. a. sin vctenskap i Wien och sistlidne sommar i Zürich. År 1905 började hon egen praktik här i Stockholm.

Den kvinna, som genom sin skicklighet och energi eröfrat denna framgång åt sin kår och sitt kön, är en ännu helt ung kvinna med ett anspråkslöst uppträdande. Hennes mening är den att kvinnosakens förkämpar borde tala så litet som möjligt om sig och sitt och göra så mycket som möjligt, och det var endast med stor svårighet hon gaf med sig därhän att låta oss med sitt af hennes vänner insända porträtt illustrera detta nya bevis på det växande förtroendet för kvinnodugligheten inom vetenskapsens område.

Då till aflägsset belägen
stadsdel dagens värf mig tvang,
bejdades jag midt i vägen
af högtidlig klockeklang.
Själaringningen mitt sinne
grep med sällsam vemodsmakt.
Nära vid steg tempeltinne
solförgyllt ur grönskans prakt.
Tankfull, trött jag gick en stund
in uti de dödas lund.

Här så väl som annorstädes
i vår vackra hufvudstad
allfarvägen dammgrå ledes
mellan minnesvärdars rad.
Denna äflans tid behöfver
blott kasärner och palats,
ingen tumsbredd mark blir öfver
till en liten fridlyst plats...
Mellan grafvar "dufva, hög"
lektes här, så sanden rök.

Det var sommar, alla fläktar
fägnade med smek och sus.
Luften doftade som nektar,
och kastanjens blomsterljus
buros högt. Den blå syrénen
bredde ut sin rikedom,
och den fagra hagtornsgrenen
viftade med hvita blom.
Efter sista skurens bad
glänste ljusgrönt, hvarje blad.

Invidig mark var föga värdad...
en och annan hvilostad
hägnad syntes dock och bårdad
af en ranka friska blad.
Hvem som sof och hvem som reste
etermålets hvita värd,
drömmande därom jag läste
på den gamla kyrkogård,
medan dombherrn' slog sin drill
i en hängask tätt intill.

Graf vid graf — men hos det unga
släktet, som här utan skick
hördes stoja, skratta, sjunga,
skalken log ur hvarje blick.
På den flata, sekelgamla
hällens vattrade latin
småttingar sig syntes samla
en och hvar med tjufojksmin.
Där "in pace" ristats, ack,
stampade en skarpskodd klack!

Hjelgedomens frid dock stördes
icke blott af barnaglam.
Några druckna sällar hördes
skratt och eder rossla fram.
På en skugghöljäd bänk konseljen
lifligt hölls... från mund till mund
vandrade helt frankt buteljen
här i gyllne middagsstund,
medan klangen sakta sam
genom eterns vågor fram.

* * *

Muselmannen aldrig träder
med sandaln i sin moské
Bildligt så han sinnet kläder
stoffritt att för Gud sig te.
Här vid Kristustemplet lade
ingen äflans väg sig stum.
Ingen dämpad åtbörd sade:
detta är ett heligt rum.
Här fick hvarje stoftets träl
vandra fritt med sudlad hæl.

Här förvisso trampas
minnet
likt en bräckt kolonn i
stoff.

Här beröfvas ungdoms-
sinnet
hänsyns fina liljedoft.
Väg må rödjas, skrankor
brista
och hvad murket är förgå,
men Guds hus och
mänskans sista
hvilostad dock hägnas
må.

Hdens kraf i hvarje tid
är dock ytterst: helgd
och frid!

ANNA KNUTSON.

Augusta Astrup.

I DAGSPRESSEN läste jag ett kort telegram från Norge, att statsrådinnan Augusta Astrup aflidit i Kristiania. Den underrättelsen väckte sorg och vemod i mitt sinne och — jag är säker därom — i många andra svenska hjärtan, för hvilka fru A. sedan sin stockholmstid var en kär och trofast vän.

Till börden svenska, var fru A. som bekant gift med den framstående affärsmannen, sedermera statsrådet Astrup, grundläggaren af Skutskärs stora sågverk i norra Uppland.

Det Astrupska hemmet i nr 90 Drottninggatan i Stockholm utöfvade på 80-talet en stortad gästfrihet, och sommarhemmet på Skutskär stod alltid redo att mottaga vänner och bekanta på längre eller kortare besök. Och hur blef man ej där välkomnad! Härliga blommor fägnade ögat, mjuka länstolar inbjödo till siesta, och nyutkomna böcker lågo frestande på bord och hyllor! Och husets fru var själen i det hela. Med sitt varma hjärta, sin förståelse af olika tänkande, sitt för allt godt och skönt öppna sinne var hon för oss, som då voro hennes unga gäster, idealet af kvinnlig älskvardhet.

Och då ödet gett henne rikligt af både andligt och lekamtligt godt, fann hon nöje i att göra människor glada utan att på samma gång låta dem krossas af tacksamhetskänsla eller höra klangen af det gifna guldet.

Och statsrådinnan Astrup, den ståtliga värdinnan i norska ministerhotellet eller i den vackra villan vid Drammensveien i Kristiania, om henne kan som bäst sägas, att hon äfven på samhällets höjder förblef den älskvärda personlighet hon alltid varit, vänlig mot hög och låg och trofast mot sina vänner, äfven mot sådana, som ej hade namn och titlar.

I hennes närhet gingo vägorna på politikens haf ofta nog skyhöga, men hon förstod med äkta kvinnlig takt gjuta olja på vattnet, och hennes salong var ett fridlyst område, där vackra taflor, skönlitteratur och musik bragte välgörande ro i upprörda sinnen.

Fru Astrup älskade rosor, men hon älskade också den blyga linnean, som ymnigt blommor i skogarne kring Skutskär. Af linnea ville jag binda henne den skönaste minneskrans med hälsningar från Skutskär och tack från många hennes svenska vänner.

A. L.

När ni härnäst
köper skodon be-
gär då att få se

Profva dem och öfvertyga Eder
att de göra skäl för namnet
"Damernas favorit".

VICTORIA-kängor säljas i finare skoaffärer öfverallt
— i alla modärna färger och skinsorter, till populära
priser och tillverkas af Ludvig Traugott, Stockholm.

FRI KÄRLEK OCH NOBEL KÄRLEK.

II.

VI HA gjort oss den frågan, om en nobel kärlek kan ha rätt att betrakta sig själf som "fri", *ekonomiskt, socialt, personligt*, och jag har i min föregående artikel försökt visa, att ekonomiskt fri kan kärleken aldrig ställa sig med anspråk på bibehållande af sin nobless annat än i de tunnsådda undantagsfall, där en så fullständig ekonomisk likställighet existerar emellan de två, som älska hvarandra, att ingendera behöfver gifvandet eller känner tagandet.

Denna kärlekens naturliga ekonomiska ofrihet skall framstå ännu klarare, då vi skärskåda kärlekens inflytande på den *personliga* friheten.

Men först några ord om den *sociala* friheten.

Den som menar, att kärleken emellan man och kvinna kan vara socialt fri, den har aldrig lyft sina blickar upp till den kärlek, som allena förtjänar detta namn. Och öfver all beskrifning farligt synes det mig vara att gifva namnet kärlek åt en känsla, som syftar så lågt, att den låter sig förena med ömsesidig social frihet och socialt såväl som ekonomiskt oberoende för båda kontrahenterna.

Detta sociala oberoende skulle innebära, att två människor, som kärleken förenade, skulle denna sin förening till trots kunna fortfara att dväljas i hvar sin sociala sfär, utan att den socialt högre stående skulle känna behof eller förpliktelse att utjämna olikheten.

Ett sådant handlingssätt är absolut oförenligt med kärlekens väsen, där kärleken är något annat och högre än en själfvisk åtrå att tillfredsställa sinnlig lust.

En kärlek, som icke kännetecknas af behofvet att lyckliggöra den älskade och att lyfta honom eller henne till den bästa plats, som våra begrepp om lycka i förening med vår förmåga att skapa den kan för henne eller honom utvälja, den kärleken har dömt sig själf såsom lytt och lam, och hans namn är endast själfviskhet.

Det kan finnas undantag, framkomna genom tragiska konflikter emellan plikt och känsla, men dessa konflikter skulle bli fåtaligare, om kärleksidealet i sin imposanta skönhet restes högt och fritt för de unga och ej förväxlades med små flyktiga sinnesrus af öfvervägande fysiologisk art.

Kärleken är individens mer eller mindre medvetna sträfvan att utveckla, höja och förädla sig själf, att få bruk för alla krafter, mål för alla drömmar. Den är själfviskhetens motsats, känslan af oafslutad, ofullbordad, endast half mänsklighet, som afslutas, fullbordas, helgöres genom föreningen med en annan varelse, som har de egenskaper vi sakna eller som ger fullhet och frihet åt vår inneboende förmåga att skapa, vare sig materiella eller andliga värden och främst åt den underbara förmågan att i framalstrande af nya varelser söka den utveckling, den fullkomning, som vi drömma om. I kärleken till barnen, likasom i kärleken till deras far eller mor, ligger innerst inne fördold

denna längtan efter fullkomning och förädling. Och denna längtan efter fullkomning, medveten eller omedveten, är det som helgar och adlar kärleken.

Vår tacksamhet och vår känsla af förpliktelse mot honom eller henne, som *är* eller *vill blifva* eller *har varit* för oss medlet till detta fulla människoblivande, bör vara så utan gräns, att inga medel till att hedra, höja och lyckliggöra honom eller henne böra lämnas obegagnade. Allra minst de sociala medel, öfver hvilka vi föfoga.

En socialt oberoende kärlek är otänkbar emellan en man och en kvinna, som förenas genom en verklig ädel kärlek.

En man, som säger sig älska en kvinna, men af bekvämlighet eller andra skäl lämnar henne på ett lägre socialt trappsteg än han själf står, eller försummar att omgärda henne med all den trygghet hans goda vilja skulle kunna bereda henne, han må använda ordet "älska" så ofta han vill, så är det dock för hvarje gång en lögn i hans mun och en kränkning mot det kärleksideal vi måste återuppställa såsom norm, om vi vilja förebygga en obotlig dekadans i vår nations kärlekslif.

Detta höga kärleksideal, som måste förutsätta att möjligheter finnas för en organisk sammanmältning af tvenne viljor till en helhet, som innebär en förädling och utveckling för hvardera af dem, det är oförenligt med begreppet "fri kärlek", ekonomiskt oberoende eller socialt oberoende.

Kärlek förpliktat mer än något annat i världen, och en kärlek som ryggat för förpliktelsen, var aldrig kärlek, utan lånade namnet och härmade laterna.

Om det gäller en adelsman eller en borgare, en rik godsägare eller en fattig arbetare, så är kärlekens väsen detsamma. Är den äkta och medvetet eller omedvetet söker individens fullkomning, då är förpliktelsen naturlig och själffallen, en börda lika naturlig att bära som hufvudet på kroppen.

Är kärleken däremot endast en förklädd själfviskhet, en utsmyckad njutningslystnad, som hos en annan varelse söker sin tillfredsställelse, då är det helt naturligt, att ett af dess viktigaste attribut måste vara "friheten", frånvaron af alla förpliktelser. Denna frihet har den till kärlek förklädda själfviskheten tagit sig i alla tider, om också på smygvägar. Det vore utan tvifvel mycket behagligt för alla utöfvare af denna vagabondkärlek, om deras metod att älska upphöjdes till norm äfven för de rättsinniga i samhället.

Älska och gå vidare, utan ansvar, betänkligheter eller förpliktelser!

Nej, låt oss icke låna kärlekens heliga namn åt denna moderna sport att spela hasard med känslor, som äro oss gifna för att odla och utveckla våra högsta etiska, personliga och sociala krafter.

Det är ett kärt vapen för förfäktarne af den

"fria" kärleken, att äktenskapet, d. v. s. den icke fria kärleken, stäcker personlighetens utveckling.

Många och stora brister vidlåda äktenskapet såsom institution och icke blott den ofullkomlighet, som följer allt mänskligt, utan därjämte mycket, som med god vilja skulle kunna rättas genom att ställa äktenskapsinstitutionen i nivå med det bästa i tidsandan.

Men till detta bästa är icke att räkna alla de förebilder från vildarnes, barbarernas och djurens fortplantningslif, som förkämparne för den "fria" kärleken ej sällan framdraga för att bevisa, hvad naturen bjuder.

Alla olyckliga och omaka äktenskap, alla som misstagit sig i sitt val af lifsföljeslagare, alla som byta håg och förändra sinne, som "icke kunna svara för sina känslors föränderlighet" o. s. v., de bevisa intet till förmån för den "fria" kärleken.

Tvärtom.

Den "fria" kärlekens upphöjande till norm för kärlekslifvet, det vore liktydigt med alla dessa olyckors sättande i system.

I samma mån som kärleken proklameras "fri", i samma mån komma lifstragedierna att ökas i det oändliga och karaktärerna att krympa samman. Viljesvaga, fega pultroner, som lägga benen på ryggen, så snart de möta en vederböda eller ana en plikt, lystna lyckogurmander, som löpa efter hvarje surrande fluga i hopp att finna något, som kan kittla deras nerver, de gå förträffligt i stycke med den "fria" kärleken.

Men kvinnor och män med stora sinnen och djupa hjärtan, de som äro sitt ödes herrar och ej dess slafvar och sätta likhetstecken emellan kärlek och trofasthet, de ha intet behof af kärlekens frihet.

Lifvets mening var aldrig ogrumlad lycka, ostörd njutning. Ingenting växer enbart af sol. Det måste många himlens väder till.

För att vi icke skola brytas af stormen, icke förtorkas i hettan, icke drunkna i störtfloden, har kärleken blifvit oss gifven. Två förenade stå starka, där två söndrade bli ett lätt byte för förödelsen. Därför är *viljan till trofasthet det första och största momentet i kärleken*.

Trofasthet i kärlek och frihet i kärlek äro oförenliga begrepp. Den förra är byggd på vilja, den senare på frånvaro af vilja, ett viljelöst hängifvande åt hvad människor kalla slump.

Den fria kärlekens apostlar förneka icke möjligheten af trohet i kärlek, men tillskrifva den då en slump, "en lycklig slump", förmodligen ett uteblifvet tillfälle till frihetens begagnande.

Från den stund kärleken gjort sitt val och bekräftat det genom att ingripa i en annan människas lifsöde, är hvarje tal om kärlekens frihet ett meningslöst nonsens, utan resonans i verkligheten. Ty en handling, som ingriper i en annan människas öde så lifsafgörande som kärlekens handlingar göra det, måste med nödvändighet sammanlänka de två, som handla, i *gemensamt ansvar för konsekvenserna*, så långt dessa konsekvenser kunna sträcka sig, hvilket i vanliga fall är öfver hela deras återstående lif.

Denna kärlekens ofrihet har ingenting skrämmande i sig för dem, som älska med rena hjärtan. Alla drömma i sin kärlekens vårdagar om en oföränderlig kärlek, som skall räcka till lifvets slut. Att så många klicka i drömmens förverkligande beror på, att de icke tro på sin "viljas frihet". En viljelös och sjuklig tid har intalat dem, att deras vilja ingen makt och myndighet har öfver deras känslor, och skapat dogmen om, att ingen kan rå för sina känslors föränderlighet.

Barngarderoben är en svensk upplaga af den enda i utlandet existerande tidning i denna bransch och står i förbindelse med kontinentens förmästa barnklädesaffärer och erhåller från dem rikhaltiga mönster till allt hvad som hör en välförädd barngarderob till. Tidningen är också tongifvande på sitt område samt utgifves på flere språk och i kolossala upplagor.

Barngarderoben

Pris för helt år 3 kr ; halft år 1:60 kr.
Lösnummer 30 öre.

Barngarderoben utkommer med ett rikhaltigt illustrerat nummer i mån., åtföljt af en dubbelsidig mönsterbilaga med en mängd tillklippningsmönster. Den bör sålunda blifva af ofantligt värde för hvarje moder, helst som den därjämte lämnar henne en god hjälp med barnens syssetsättande, och gifver mer än tillräcklig ersättning för prenumerationspriset.

Denna lilla hofdogm från lögnens rike har redan hunnit skapa massor af tragedier och raserat lyckan i oräkneliga hem, för att icke tala om de hem, som aldrig kunna byggas upp på denna gungande grund.

Det är på hög tid, att vi rensa ogräset bort från vår tids kärleksideal och mera energiskt draga i härnad mot de nutidslögner, som härja individernas kärlekslif och hota nationens.

ELSA TÖRNE.

“Fröken Emilia” och “fröken Alma”.

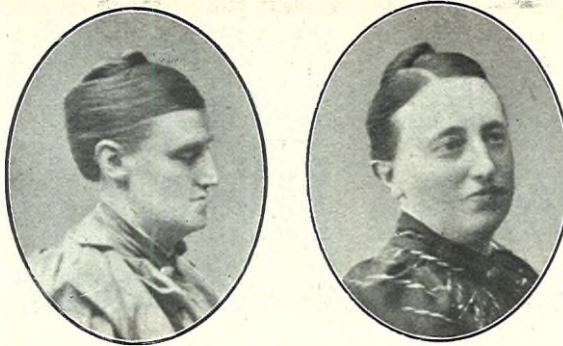
INTET ÄR MIG mer främmande än våra dagars högre flickläroverk. Där är nya generationer af elever, mindre barnsliga, mindre fullt och flärdlöst klädda än vi voro med våra förkläden, hårdt stramade flätor och grofva kängor. Där äro också nya lärarinnor med nya metoder och en ny uppfattning, som träd i stället för dem af de gamla, hvilka tröttnat och grånat, och dem, som nu ha det slags ferier, på hvilka icke följer något nytt läsår.

Skulle jag nu besöka den skola, som har en så stor plats i minnen från min barndom, Nyköpings elementarläroverk för flickor, komme jag helt visst att gå där som en främling i mångt och mycket och räkna mina år och tidens flykt som man gör, när man märker hur bred klyftan blifvit mellan ens barndom och den mark, där man står i dag.

På min tid var skolan fröken Emilia, hon hade den i sin hand och med den oss, men nu är hon borta. Det är ju klart, att det blir skola af ändå, lektioner, betyg och resten, men jag, som minns hur hon som föreståndarinna var med i allt och öfverallt och som har i lifligt minne, hurusom vid ordnandet till en skolfest icke en bunt snören kunde köpas henne förutan, jag har så svårt att sätta mig in i, att icke skolans pulsar måste stanna samtidigt med hennes.

Fröken Emilia, — vi flickor och hela staden kallade de två systrarna Ericsson “fröken Emilia” och “fröken Alma” till åtskillnad från hvarandra — hörde till den typ af skolföreståndarinna, hvaraf väl en och annan ännu finnes kvar: ståtlig, värdig, absolut i sina fordringar, och med en förmåga att få sina befallningar respekterade, som i hennes ställning var ovärderlig. Jag kan med intet jämföra den vördnad och respekt vi hade för henne och — mycket för hennes skull — för hela lärarinnekåren och skolans ordningsregler, om icke med den oro vi kände, då vi någon gång — eftersom vi dock endast voro människor och helt små sådana — i någon mån bröto med de senare. Det var annars så sällan — tycker jag. Jag tror för det första, att vi voro spakare än skolflickorna nu för tiden, men om vi också hade lust att vara lata och obeskedliga, vet jag icke riktigt, hur vi skulle kommit oss för, “fröknarna” togo det som en så själfklar sak, att vi skulle sköta oss, och man växer allt en smula i kapp med fordringarna, hur det nu är, om man än klickar ibland.

Vi flickor tyckte alltid, att fröken Emilia hade det så bra och fröken Alma så bra och alla de andra lärarinnorna. Deras glans och berömmelse var stor, stor deras makt öfver skolflicksjälarna. Att som fröken Emilia med en nick och ett leende kunna belöna, med ett ord straffa och med en handrörelse få larmet att mojna, att kunna alla läxor i världen — hon var liksom systemen mycket skicklig undervisare hvad vi mycket väl märkte — var att befinna sig i en upphöjd och afundsvärd ställning.

FRÖKNARNA EMILIA OCH ALMA ERICSSON.

Det blir så underligt att tänka därpå i ljuset af hvad man nu vet och hvad man anar. Man ser nu de båda systrarnas lif som det hårda arbetslif det var, först vid högre lärarinneseminarier i Stockholm, där de, med den stränga samvetsgrannhet som utmärkte dem, arbetade och endast arbetade öfver all måtta, omedelbart därpå från slutet på sjuttioalet förtrutet och oafbrutet i samma skolas tjänst, till dess de icke förmådde mer och först den yngre, fröken Alma Ericsson, som varit hufvudlärarinna i tyska och engelska och en förträfflig sådan, och ett par tre år senare den äldre lades ned på sjukbädden. Och innan deras lidande tagit slut, hade både de och deras vänner hunnit många gånger försonas med döden och längta efter den.

Vid sin död 1904 var fröken Alma Ericsson 48 år gammal, fröken Emilia Ericsson, som varit föreståndarinna vid Nyköpings läroverk sedan år 1889, var vid sin död på ett sjukhem i Stockholm i maj d. år 55 år.

Ytterlinjerna af de bägge systrarnas lif äro lätt uppdragna, svårare är att i få ord ange värdet af deras arbete, måttet af deras plikt-trohet eller af deras aktning, som stått dem nära och vetat uppskatta storslagenheten i att planlägga och föra ut ett lifs schema med allvar, arbete och plikt-trohet som ledprinciper.

E—FR

Familjesilfret.

En gammal släkthistoria af Sven Hof.

UR DEN RIKA fonden af minnen från vår krigs-giska storhetstid, minnen som ofta tunnas ut till legender och omärkligt öfvergå till sagor, har författaren hämtat en typisk sådan, knuten till en sällsynt relik från trettioåriga krigets dagar.

FAMILJEN VON B., en af våra äldsta adliga ätter, har i sin ägo en synnerligen vacker, gammal silfverservis, bestående af fat, tallrikar och skålar, allt af gediget silfver i synnerligen praktfullt och konstnärligt arbete. Det är af tyskt ursprung och kom i familjens ägo under 1600-talet, tyskt krigsbyte som så många andra preciosa, som vid den tiden skickades öfver Östersjön till den nya stormakten i Norden. Det var dock inte vid plundringen af en eröfrad stad, som servisen kom i svenska händer, utan under helt andra och mycket mystiska omständigheter. Så här lyder den gamla sägnen om familjesilfret.

Under Torstenssons andra fälttåg i Böhmen 1643 befann sig bland hans officerare en ung ryttmästare von B. Denne sändes af fältmarskalken att i spetsen för ett par hundra man undersöka trakten fram emot fästningen Olmütz. Efter ett par dagars ströftåg i en osäker och fattig trakt anlände den lilla svenska truppen till slottet Falkhof. Slottet var öfvergifvet af ägaren sedan flera år. Det sades, att han tagit sin tillflykt till Wien, men ingen visste något med säkerhet. Alltnog, han hade ej hörts af

på flera år, kanske att han flytt i hemlighet, kanske att han fått sätta lifvet till under de oroliga tider, som hemsökte det arma Tyskland. Slottet var illa beryktadt för spökeri, och ingen hade gjort anspråk på det tvifvelaktiga nöjet att bo under dess åldriga kopparkak. Von B. och hans soldater funno det vara en öfvermåttan god tillflyktsort för uttrötade soldater en regnig och kall oktoberkväll och inkvarterade sig utan minsta tvekan i de gamla unkna gemaken, hvilkas gyllenläderstapeter hängde möjligen och trasiga på väggarna. Snart sprakade en mun:er stockeld i den stora vapensalen öppna spis, och soldaterna torkade sina våta kläder framför den, under det att de själfva slogo sig ned i halmen, som blifvit utbredd öfver golvet.

Ryttmästaren själf bodde i ett stort gemak innanför vapensalen. Det tycktes en gång i tiden ha varit borgherrns sängkammare. Den höga sparlakansängen, till hvilken fyra breda trappsteg ledde upp, stod midt för dörren. Två höga länstolar med snidade armstöd och urblekt damastöfverdrag stodo på ömse sidor om sängen. De öfriga möblerna voro dyrbara och praktfulla, men visade oförtydbara spår af tidens tand.

Den unge officeren gjorde sig snart hemmastadd i det gamla gemaket. Han lät tända eld i spiseln och servera sig en enkel kvälls-vard. Sedan gick han till hvila i den höga, breda himmelssängen.

Det hade lidit långt på natten, då han vaknade vid att någon gick i dörren till vapensalen. Den stora stockelden var nedbränd, men i skenet från glöden såg han, att den inträdande ej var hans upppassare eller en af hans soldater, som han väntat, utan en ung man klädd som betjänt i livré med gyllene galoner. Han bar ett silfverfat med varmt vatten i sin hand och öfver armen en hvit handduk. Hastigt gick han genom gemaket och försvann genom en dörr vid sidan af sängen. Innan den unge mannen hunnit springa upp ur sängen och efter den sene nattvandringen för att taga reda på hvem han var och i hvilket ärende han var stadd, öppnades den stora flygeldörren till vapensalen ännu en gång och en ny gestalt trädde öfver tröskeln. Det var en gammal man med hvit hår och skägg. Han var iklädd en dräkt af svart sammet med en bred spetskrage. Hans fina åldriga anlete hade ett uttyck af befällande lugn så som endast den har, som vet, att han är på sin egen mark och kan befälla. Han gick långsamt samma väg som den andra skepnaden och försvann genom dörren vid sidan af sängen.

Den unge officeren låg kvar och stirrade efter dem, han hade ingen lust att rusa efter dem längre och se hvart de togo vägen. Han förstod mer än väl att allt inte stod rätt till, och en god kristen soldat vill helst inte ha något att skaffa med det mörksens anhang, som drifver sitt spel i ett gammalt öfvergifvet slott rattetid.

I samma stund som han beslutsamt vände sig om för att somna om igen, hörde han för tredje gången dörren knarra på sina gångjärn. Hastigt reste han sig upp på armbågen. I rummet stod en ung flicka i hvit dräkt. Otydligt kunde han urskilja hennes drag i det svaga skenet från spiseln. Hon var lång och smärt, med det mörka håret benadt öfver pannan och sedan hängande i två tjocka flätor utefter ryggen. Ansiktet var blekt och lidande med vakra, aristokratiska drag. Hon gick långsamt öfver golvet, men i stället för att försvinna på samma sätt som de andra gestalterna, styrde hon sina steg rakt fram emot den unge mannen och stannade ej förr än hon stigit upp för trappstegen till den höga sängen.

**Skönhet
är
makt.**

För hvarje dam torde det vara af största intresse att taga kännedom om sättet för en rationell hudvård. Detta tillfälle gifves i de värdefulla praktiska råd som erhållas uti vår stora bok afhandlande **Skönhetens hemlighet**. Boken erhålles gratis och franko. Tillskrif oss i dag.

**Parfymeri
Louise,
— Stockholm. —**

Innan den häpne främlingen hunnit att fråga hvem hon var, talade hon med en lågmäld, medelisk stämma:

“Främling, du är den ende, som ej flytt vid min åsyn. I tjugo år har detta gamla slott stått öfvergifvet, endast då och då hemsökt af en hemlös främling, som här sökt tak öfver hufvudet. Men så fort jag kommit för att bedja om den enda tjänst, som en dödlig numera kan visa mig, ha de alla flytt med förfäran målad i sina anleten. Du ensam har vågat stanna. För dig vill jag berätta min sorgsna saga, och jag är säker på att du ej skall kunna neka att uppfylla den bön, som jag vill ställa till dig. Men hör först min historia.

För tjugo år sedan var jag en ung flicka om sjutton år, min rike gamle fars enda barn. Vi bodde här på Falkhof, vårt familjegods. Föga visste vi om de stormar, som rasade öfver Tyskland. Min far hade en ung betjänt, som han värderade högt. Han hette Joakim. Ifrån första stunden den mannen trädde öfver vår tröskel, kunde jag inte tåla honom. Jag kände, att han var farlig, och varnade min far för honom, men förgäfves. En dag djärfdes den oförsynte att göra mig en kärleksförklaring. Jag hotade honom med, att jag skulle klaga för min far, då han utan förbarmande skulle bli körd på porten. Men innan jag hann att utföra min hotelse, hade Joakim, vild af fruktan, hat och hämndlystnad, mördat min far tidigt nästa morgon, då han biträdde honom vid hans klädsel. Sedan lät han säga mig, att min far ville tala med mig. Då jag inträdde i min fars gemak, rusade mördaren emot mig och inom ett ögonblick sjönk jag liflös till marken. Sedan släpade han ner sina offer i källaren, där han i vanvett och förtviflan beröfvade sig själf lifvet med samma vapen, som han användt mot oss.

Hvad jag nu vill be dig om, du, som ej fruktat att höra mina ord som alla andra, är att du ger oss en hviloplatz i våra förfäders grift och ej vid sidan af den vanbördige uslingen. Gör du det, så lofvar jag dig att du skall bli furstligt belönad. Nere i källaren, där du finner de multnade kvarlevorna af dem, som en gång voro detta slotts behärskare, finnes en stor kista, fylld med dyrbarheter af alla slag. Dess innehåll skall bli din lön för den kärlekstjänst du vill bevisa oss. Men glöm inte att du måste söka noga.”

De sista orden hade knappast gått öfver flickans läppar, innan hon försvann ur åhörarens åsyn, utan att han kunde förklara huru. En lång stund låg han orörlig, försänkt i tankar och grubblade öfver hvad denna nattliga syn kunde betyda. Han försökte öfvertyga sig om, att det hela blott varit en dröm, men alla detaljerna i den underliga episoden stodo så lefvande för hans minne, att han slutligen måste säga sig själf att han haft besök af andar.

Knappt hade den första bleka gryningsstriman färgat oktoberhimlen, innan von B. steg upp, klädde sig och tillkallade ett par man af sin trupp att med hackor och spadar vada honom följaktiga. I spetsen för sina medhjälpare styrde han sedan sina steg mot källaren. Han genomsökte förgäfves två stora källarkvalf. Inte ett spår syntes af de gestalter, som besökt honom under natten. Redan var han nära att afstå från vidare spaningar, då en af hans soldater, som såg efter, om inte till äfventyrs några flaskor gammalt, ädelt vin blifvit kvarglömda därnere i källarens mörkaste vrå, plötsligt vid lyktans osäkra sken upptäckte en låg, järnbeslagen dörr. Den öppnades med stor svårighet, då den tycktes vara låst inifrån. När den äntligen började att vrida sig på gnisslande gångjärn, fingo främlingarna se ett

långt smalt rum med hvälfdt tak och kala hvit-rappade väggar. Endast några steg hann den unge officeren att taga innanför tröskeln, förrän hans fot stötte mot ett på golfvet liggande föremål.

“Ljus, lyktorna hit!”

Det darrande skenet från tre lyktor föll öfver de multnade lämningarna af tre människo-gestalter: en man i svart sammetsdräkt med hvit spetskrage, en ung flicka i hvit klädning och en ung man i livré. Dräkterna voro nästan fullständigt oskadade, men af den mänskliga stofthyddan därinom återstod knappast mer än skelettet med grinande döds-kalle.

Enligt den uppmaning han erhållit under natten lät von B. anordna en högtidlig likbegångelse åt den mördade borgherrn och hans dotter. Stora ekkistor anskaffades, och lämningarna af de döda fördes till hvila i slottets grafkapell, som sedan igenmurades. Den brottslige tjänarens stoft grafsattes på kyrkogården.

Von B. hade varit angelägen om, att den döde herrn och hans dotter skulle begravas med den ståt och prakt, som deras höga börd kunde göra dem berättigade till. Därför hade heller ingenting sparats, hvarken dyrbara svarta sammetstücken öfver de döda eller massiva silfverbeslag på kistorna. Ryttmästaren, som själf ej ägde någon förmögenhet, hade använt regementets kassa för att anskaffa allt, som behöfdes, i förhoppning om att han sedan med lätthet skulle kunna ersätta den uppkomna bristen med de medel, som blifvit honom lofvade såsom godtgörelse därför att han gaf de mördades oroliga andar frid i en helgad graf. Så fort begravningen var öfver, skyndade därför von B. till den källare, där han gjort fyndet, för att söka efter de skatter, som där skulle vara dolda. Förgäfves! Han undersökte hela rummet. Han knackade med sin hacka i väggar och golf. Intet annat än alnstjocka stenar som bildade de fasta murarna.

Förtviflad och uttröttad lämnade han slutligen källaren och begaf sig upp till sitt soffrum. Uppehållet på Falkhof hade redan varat längre än det borde, han måste nästa dag lämna slottet för att förena sig med hufvudarmén. Om han dessförinnan ej funnit skatten och fyllt den brist, som uppstått i kassan, var han en ärelös man. Hans blick vandrade bort mot väggen, där han hängt upp sin ryttarpistol. Hellre en kula från dess blanka pipa än att stå som en brottsling inför sin förman. I samma ögonblick som han reste sig upp för att sätta sin förtviflade plan i verket, hejdades han af ett välbekant ljud. Den tunga ekdörren vände sig på sina hakar och samma gestalt, som talat med honom första natten, han sof under Falkhofs tak, stod vid hans sida. Hon gaf honom en allvarlig, sorgsen blick, fattade hans hand med en af sina, från hvilken grafvens kyla tycktes utströmma, och förde honom med sig utan att yttra ett ord. Viljelös vacklade han med. Innan han rätt hade hunnit att förstå, hvart färdens gick, befann han sig i det smala hvalfvet i källaren, som han med sådan förtviflan genomsökt under dagens lopp. Utan att yttra ett ord pekade flickan på en vrå i källaren, där tydliga spår syntes efter hans hacka. Därefter släppte hon hans hand och gick mot dörren. Innan hon försvann i mörkret, vände hon sig om och talade till honom.

“Främling,” sade hon, “jag har nu fyllt mitt löfte till dig, hädanefter kommer du ej att få se mig förr än en timme före din död. Då lofvar jag dig, att jag skall komma tillbaka, men inte förr.” Därmed gled hon ut genom dörren och försvann i mörkret.

Den unge mannen grep sig genast an med arbetet att än en gång söka gräfvad igenom det

murade golfvet, och hvad som under dagens arbete syntes honom alldeles omöjligt, lyckades nu med lätthet. Det var, som om han hade haft hjälp af osynliga händer. Med spettet bröt han loss den ena stenen efter den andra, och slutligen lyfte han, med ansträngande af alla sina krafter, upp ur golfvet en mer än alnslång kista af ek med rostiga järnbeslag. När han öppnade den, fann han att den var full med gamla, fint arbetade silfverpjäser, förutom en stor summa penningar i guld.

Åren gingo. Sedan freden blifvit slutet, utnämndes von B., som under kriget avancerat till öfverste, till kommandant på Stralsund. Sin syssla skötte han med trohet och kraft, och ännu in i sena ålderdomen behöll han den.

En kväll i början af 1690-talet satt han tillsammans med sin fru, också hon gammal och grå, vid den flammmande härden i stora salen. Han var gammal nu, och åren hade lämnat spår efter sig liksom krigen. Hans ena ben var borta och ersatt af ett träben. Tvårs öfver pannan hade han ett stort ärr. Lugnt satt han och rökte sin pipa, medan höststormen utanför brusade i novemberkvälens mörker. Plötsligt slog den gamla nürnbergerklockan i vrån sex klingande slag. Öfversten lät sin blick långsamt glida öfver det halfmörka rummet. Då mötte hans öga en gestalt, som han ej sett sedan sin ungdom. Det var en lång, smärt flicka med två mörka flätor på ryggen och klädd i hvit, släpande klädning. Hon fäste sina allvarliga ögon först på honom, därefter på klockan i hörnet och så åter på honom. Därefter lyfte hon handen och vinkade åt honom liksom till afsked. I samma ögonblick gled hon in bland fönstergardinens tunga veck och var borta.

“Nu är klockan sex. Om en timme är jag död,” sade han till sin hustru.

Förskräckt spratt den gamla frun upp ur sina tankar. Hon frågade honom, om han var sjuk, om det hade händt något särskildt, eller hvarför han oroade henne så.

Öfversten berättade hvad han sett, det budskapet var ej att ta miste på, och inga hans hustrus försök att få honom på andra tankar kunde inverka på honom. Den ena minuten gick efter den andra, och hur öfvertygad den gamle mannen än var om betydelsen af den syn, han haft, började han likväl vackla, när han slutligen såg visaren allt mer och mer närma sig sju, utan att han kunde förnimma några tecken, som tydde på, att urverket i hans egen gamla kropp var så utslitet, att det ej skulle tjänstgöra längre. Långsamt började klockan att slå sina spåda dallrande slag.

“Ja, du mor det var visst inte mig, som budet gällde den gången,” sade den gamle öfversten och reste sig upp för att knacka ur sin pipa mot spiselgallret. I detsamma hal-kade han med träbenet mot stenen, som låg framför spisen, och föll i golfvet. I fallet slog han hufvudet så hårdt mot ett utspringande hörn på den gamla spisen, att han bräckte hufvudskålen och dog på stället.

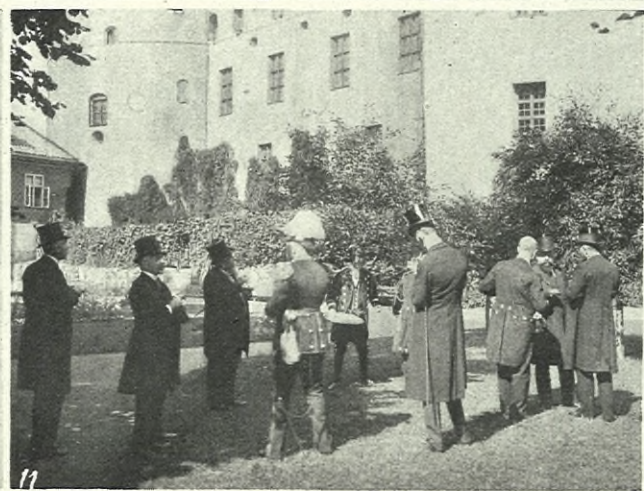
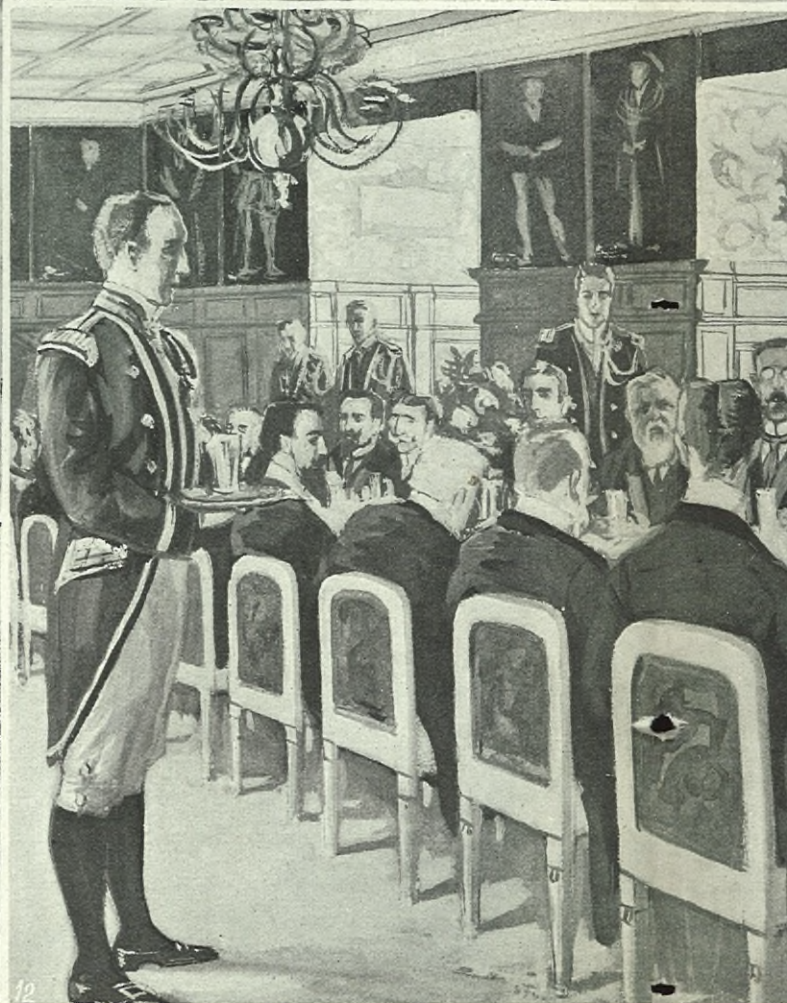
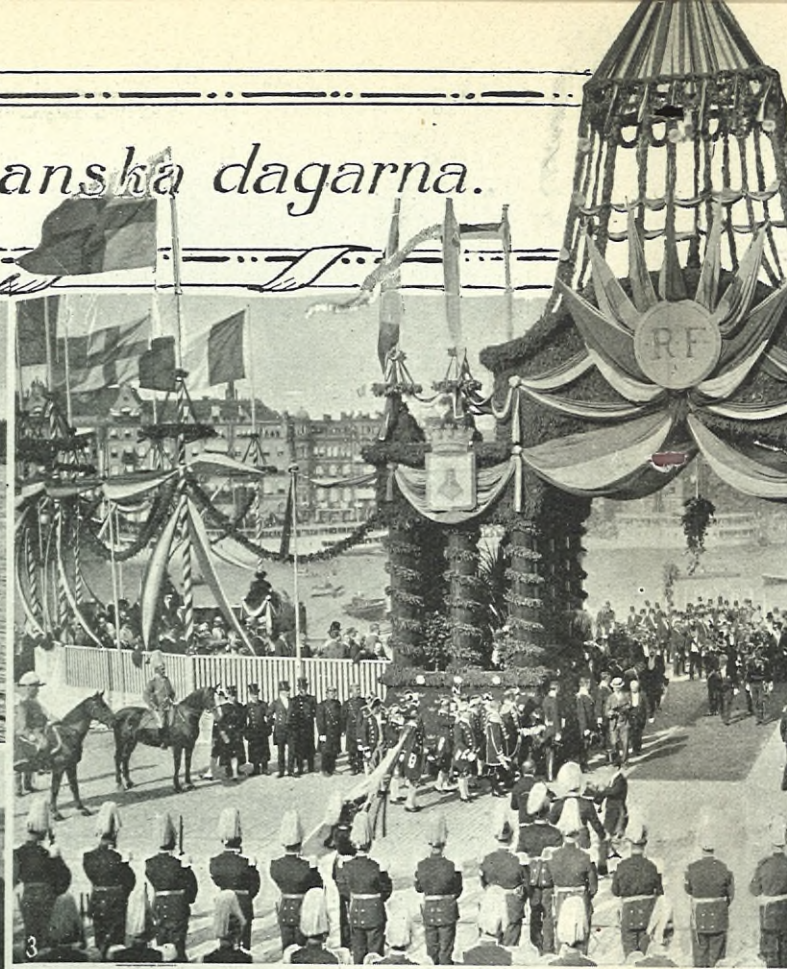
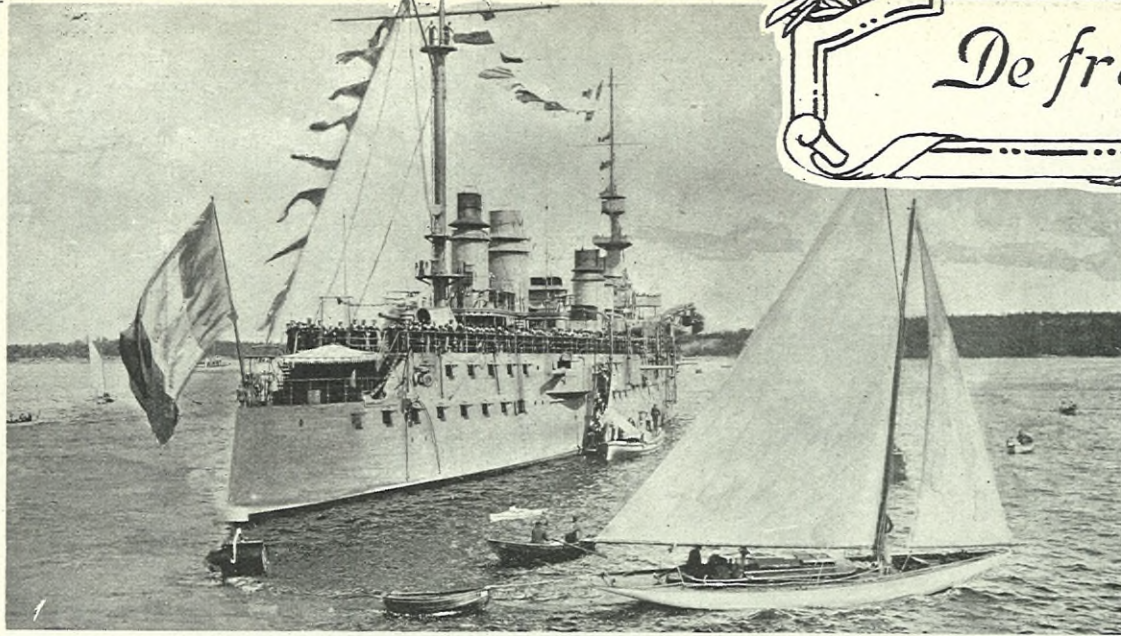
Från öfverste von B. gick familjesilfret i arf till hans äldste son. Sedan har det led efter led bevarats inom släkten. Det har varit föremål för mycken beundran bland kännare och konstnärer. Men den gamla traditionen om dess förste ägare håller på att alldeles falla i glömska. Kanske skola dessa rader kunna göra något för att åt eftervärlden bevara minnet af en svensk krigare och hans äfventyr i fiendeland.

LUZERN

☉ Förmäm vistelseort under sommaren. ☉
G: D HOTEL NATIONAL

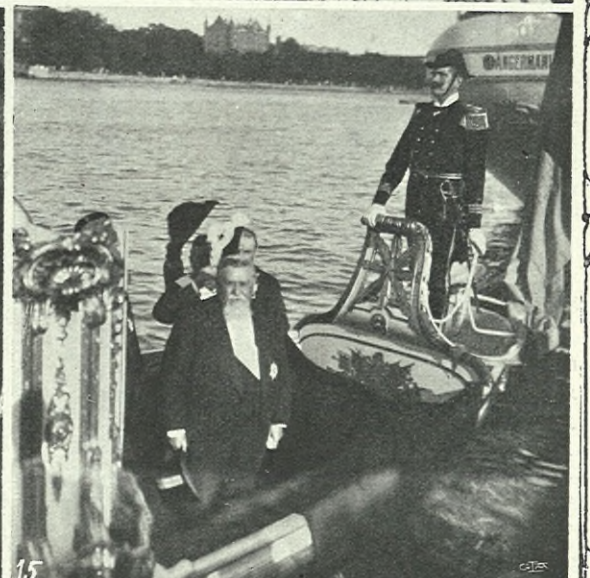
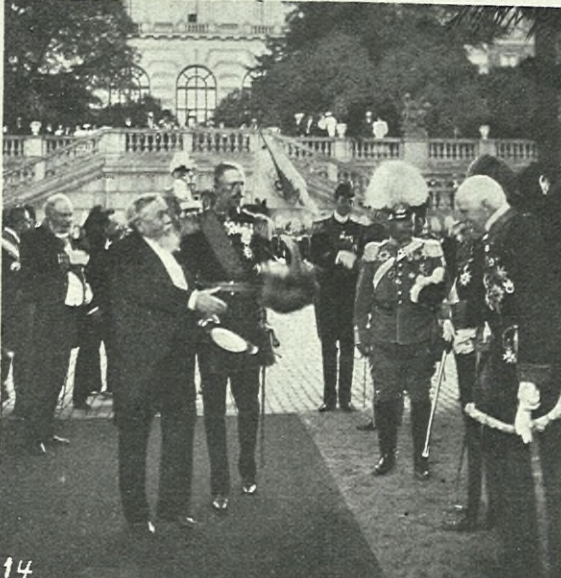
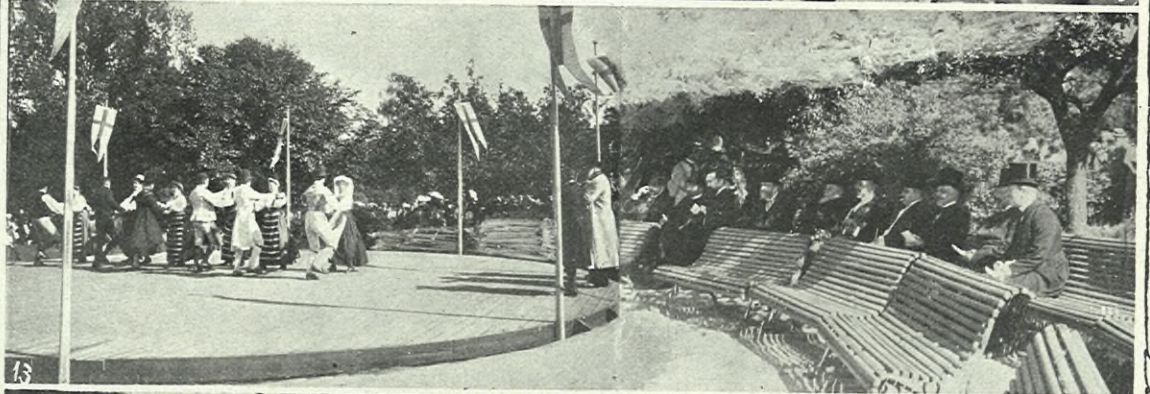
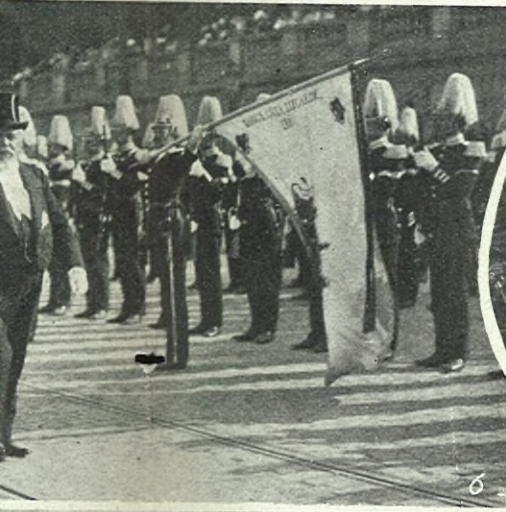
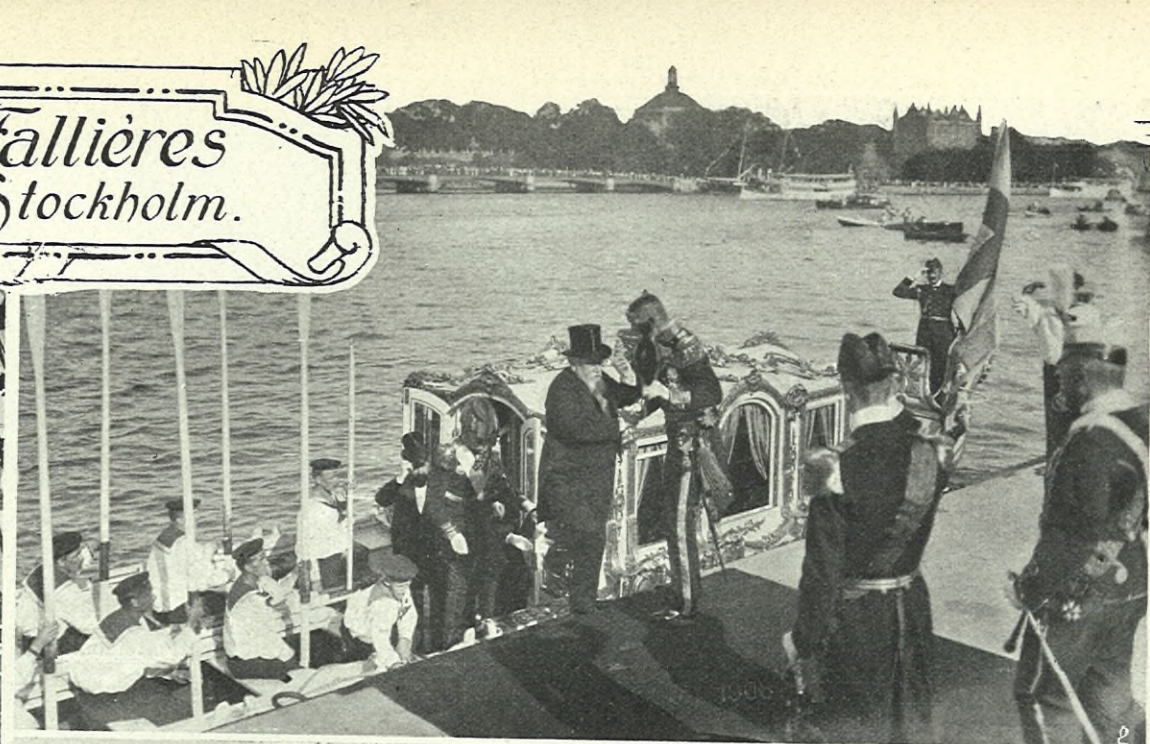
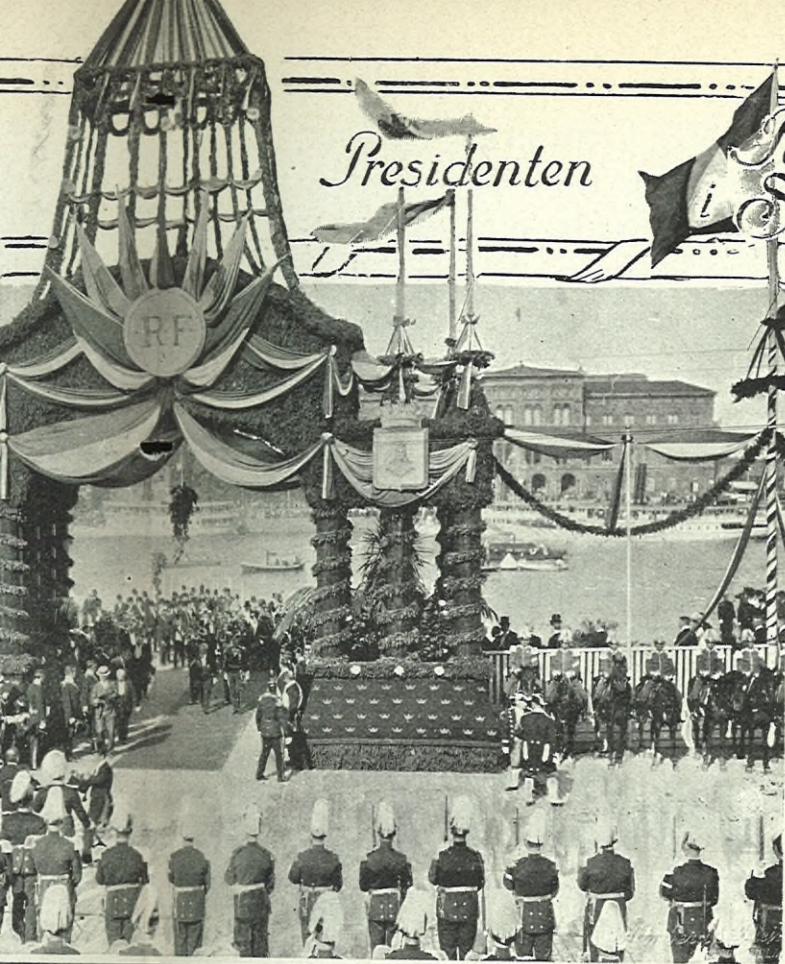
Härligaste läge vid Vierwaldstättersjön.
Rum från 4 kr. • Ill. prospekt gratis.
Telegramadress: "National".

De franska dagarna.

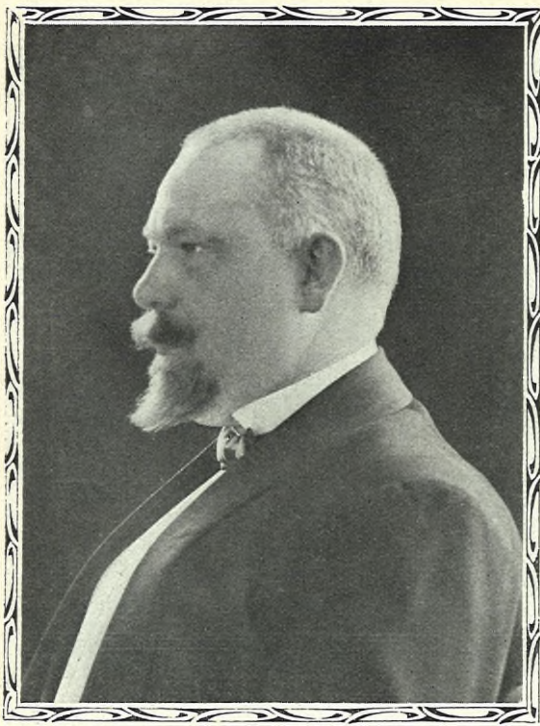
Presidenten

Fallières
i Stockholm.

B. Rybeck 14

15

REDAKTÖR JOHN WIGFORSS.

“Kvinnornas man“.

EN NY TREAKTARE af redaktör John Wigforss, den celebre författaren till *Sten Stenson Stéen från Eslöf*, kommer antagligen i höst upp på *Stockholmsscenen* program. Vi äro i dag i tillfälle att i första hand meddela denna teaternyhet och samtidigt ge en resumé af det högaktuella lustspelets innehåll.

LITTERATUREN, icke minst den dramatiska, är en god mätare på de strömmingar, som gå genom tiden. Att vi nu fått vår första kvinnorösträttspjäs torde därför bevisa något. Skulle den göra lycka, bevisar det ännu mera, om än icke just i den riktning kvinnorösträttens vänner i dessa valtider skulle önskat, ty det är en hädisk pjäs. Tillsvidare, eftersom den nyss är fullbordad och dess öde oafgjordt, bevisar dess tillkomst blott att intresset för kvinnornas brännande fråga genomträngt det tämligen breda samhällslager, som kallas redaktören för *Nya Vermlandstidningen*. Definitionen torde icke säga våra läsare utom landskapet allt för mycket, men fullständiga vi den genom att nämna titlarna på redaktören-författarens två föregående lustspel: *Sten Stenson Stéen från Eslöf*, och *Borgmästar Stéen*, då vet hela fosterlandet hvem brottslingen är. Tillägga vi så, att hufvudfiguren i det nya lustspelet “*Kvinnornas man*“ är samme fatale yngling från Eslöf, så börjar publiken helt visst känna doften af hvad som komma skall.

Ur manuskriptet till lustspelet, hvilket författaren varit nog älskvärd att ställa till vår disposition, trots att han fruktar det värsta af juryn i en tidning, som, i djup motsats till hans eget organ, har kvinnorösträtten på sitt program, låna vi följande beskrifning på dess hjälte:

“Han är för närvarande 39 år gammal. Han har icke nämnvärdt utvecklat, sedan han nådde borgmästargraden. Dock finnes intet sätt att i skrift angifva omätligheten af den värdighet, som numera hvilat öfver hans person. Hans passion för könet är oförminskad eller snarare ökad af det tvångs hvardagslivet i Grönköping torde pålägga honom. I första akten är han klädd i lagstiftarens långa svarta redingote, i andra och tredje akterna lämnar honom statsrådsuniformen icke ett ögonblick — —“

Redan i denna inledning är hans karriär gifven, och titeln antyder ju dessutom, att det är med kvinnosaken som språngbräda han svingar sig upp till statsrådsvärdigheten. Som höfding för den politiskt ofärgade “gruppen Stéen“ i

andra kammaren står han emellan de två hufvudpartierna och låter — tacka för det! — muta sig med en statsrådsstaburet till att med sina röster ge regeringens motståndare majoritet. En kvinnorösträttsministär bildas, och borgmästaren från Grönköping blir justitieminister.

Efter detta är han “kvinnornas man“, och de mest energiska af dem älska honom och uppvakta honom med broderade slummerkuddar, annat att förtiga. Han solar sig som bäst i den öfverflödande glansen af sin makt och härlighet, då hela det stora, men sviktande lasset stjälpes af — hans svärmor, som utan hänsyn till statens väl tar honom i örat med hem till Grönköping och till familjefaderns under kärlekens och maktens berusning glömda plikter. En i dubbel måtto snöplig utgång!

Af de personager, som medverka i denna tragikomedi, intressera mig mest representanterna för den nya kvinnotyp, som kallas suffragetter. De äro icke karikatyrer direkt, eftersom originalets egenskaper böra återfinnas hos sådana, men de äro rätt så lustiga. Dels därför att författaren säger lustiga saker genom dem, dels som prof på hvad en manlig fantasi, lämnad åt sig själf, kan konstruera upp. Till skräckbilden: det tredje könet, har författarens godmodiga fantasi emellertid icke nått. Tvärtom. Med ett undantag, — rösträttsföreningens ordförande, “den skildaste kvinnan i Sverige“ — äro hans suffragetter mycket känsliga för det manliga galanteriet, de sky icke ens att söka vinna framgång för sin politik genom kärleken och för sin kärlek genom politiken.

Det är i denna egenskap författaren tror sig funnit den veka punkt, som berättigar att in i det sista hoppas på möjligheten af deras omvändelse. Ty han anser dem icke ohjälpliga, det får man hålla honom räkning för. Två af dem bättra sig i sista akten, afsvärja sin tro och bli gifta med högermän. Den vackraste belönas t. o. m. med redaktören af en konservativ tidning. Hvilken angenämare valallians kan högern begära?

Det är ett godt grepp, som man brukar säga, af författaren att välja sina motiv ur dagens tåtaste vimmel, journalistens sinne för aktualiteter är icke att förakta. Det är också ett bastant grepp han gjort, han har fått handen så full, att bytet en smula runnit honom mellan fingrarna. Detta beror, efter hvad jag förstär, på att hufvudfiguren här kommit ur sin miljö och icke gör sig som han gjorde sig i Eslöf eller Grönköping. Författaren torde nu ångra, att han inte från början ämnade honom till statsråd och lade karaktären därefter. Icke därför att han gjorde honom till bracka, ty det är icke uteslutet att en bracka kan bli statsråd, åtminstone i en koalitionsministär, sedan proportionalismens principer, enligt hvilka naturligtvis äfven brackorna måste representeras, nu gått segrande fram öfver landet. Och icke därför att han är dum, ty en brackas första plikt och förutsättning är dumheten. Men en bracka får icke vara en komplett fåne, åtminstone icke en statsrådsbracka, det finns gränser äfven för den ursinnigaste fars.

Här ser det nog ut som om jag begått felet att betrakta redaktör Wigforss och hans nya stycke med alltför litterärt neddragna mungipor. Han skall kanske finna detta opassande, eftersom han så förtroendefullt gifvit sig i mina händer. Men när jag gjort det, är det därför, att jag tyckt mig märka, bakom lustspelskämten och jovialiteten, en allvarsskuggning i författarens annars så glada anlete — en grimas mot F. K. P. R.

CAFOUR.

Sommarintryck från Omberg.

För Idun af **Ellen Lundberg** f. Nyblom.

PROFESSORSKAN ELLEN LUNDBERG, bekant för Iduns läsare genom sin diktning och sin skriftställarverksamhet i öfrigt, lämnar här nedan sina sommarintryck från den härliga Ombergsbygden, rikare på minnen och på storslogna scenerier än mången annan trakt i vårt land.

EN STILLA, BLÅ, blomsterdoftande luft ligger öfver jorden. Den är genomskinligt klar som septemberluft, och kring alla löfträd, som stå “motsols“, dallrar en bred ljusring, ännu ljusare mot bakgrunden af granarnas svarta grönska; Ombergs väldiga granar, som på denna kant börja första klättringen upp utmed bergets norra ås.

Klöfvern sänder söta ångor, smultronen mogna i backarna, svalorna ila hvinande genom den blanka luften. Det är verkligen sommar.

Nere emot stranden på en bred ås, som löper utmed vattnet, sträcka sig hagar med knotiga ekar, med labyrinter af hasselbuskar, som bilda naturliga friluftsteatrar, bland hvilka nyponbuskarna klänga med taggiga rankor, tyngda af skär blom, eller bilda festgirlander och bågar öfver de halft igengrodda stigarna. Gräset är inväddt med blommor, en ymnig, ljus midsommarflora, där spireorna äro de dominerande. Med sina vajande, hvita plymer likna de stora fjärlilar, som slagit sig till ro på ången.

Bakgrunden är blå, — himlens och Vätterns intensiva himmelsblå toner.

Vättern är ett underligt vatten; den ger icke sensation af sjö, utan snarare, som Verner v. Heidenstam så betecknande kallade den här om dagen, — “inhaf“ hvars vatten täflar i färg och klarhet med Sydeuropas haf. Något sterilt ligger visserligen öfver dess blånande och växlande skönhet, få hvita segel stryka fram öfver dess yta, och efter den starkaste storm söker man förgäfvat det minsta skumband vid den släta stranden med de blankslipade, runda kiselstenarna, — men den är trolsk, skimrande och nyckfull; den växlar som ett lefvande väsen allt efter som dagens timmar gå, den speglar himlens ljus och dunkel liksom ett mänskligt ansikte speglar lifvets stämningar, och den har nästan aldrig ro.

På andra sidan om Vättern löpa västgötalandets åsar, ibland som en dimblå silhuett, ibland så detaljeradt klara, att man tydligt kan skönja skogar, byar och Karlsborgs fästning, och ute mot norr simmar ön Jungfrun, lika föränderlig och oberäknelig som Vättern själf. I sin normala form liknar den ryggen af en stor hvalfisk, men Jungfrun är ett oroligt och nyckfullt fruntimmer, och dess underliga förvandlingar äro lika många som öfverraskande. Än höjer den sig öfver vattnet, hög och kantig som en skattekista, lyftad upp öfver vågorna af starka, hemlighetsfulla händer, än klyfver den sig midt itu på längden i två smala strimmar, än tar den formen af en bro och än liknar den ett timglas. Frågar man någon af folket om anledningen därtill, får man endast en skänning på hufvudet till svar. Någon förklaring på dessa fenomen kan ingen ge lika litet som på de så kallade “sjöskotten“, de underliga, dofva ljud, som ibland likt kanonskott eka öfver sjön äfven i lugnt väder. Folkets enda svar är, att det är “sjöskott“, och “sjöskott“ är det; när det: “dondrar i sjön så pass“. Kan det vara dyningar, som spränga mot grothålornas öppningar och frambringa ett ihåligt dånande ljud mot de kala väg-

Uppgif lifvidd (under armarne), midjevidd och kjollängd, erhåller Ni till Eder figur fullt tillförlitliga, moderna o. eleganta

Pappersmönster.

Erhållas omgående till nedanstående pris inom Sverige: Bluslif 40 öre, Kjolmönster utan släp 50 öre, Prinsessklädning 75 öre, Reformdräkt 75 öre, Barndräktmönster 50 öre, Kragmönster (Pellerin) 50 öre, Kappmönster 60 öre, Nationaldräktmönster i kr.

Expedieras portofritt inom Sverige om rekvisit åtföljd af likvid insändes till Mästersamuelsgatan 43, Stockholm

Iduns Mönsterafd.

FRÅN DE OLYMPISKA SPELEN I LONDON meddela vi i dag ytterligare några intressanta bilder. N:r 1 framvisar den svenske mästersimmaren hr Hjalmar Johanson, som eröfrade första priset i varierande simhopp. På n:r 2 deltaga vi i Marathonlöparnes start från Windsor Castle och på n:r 3 få vi bevittna det ömkliga skick i hvilket förste prisagaren italienaren Dorando släpas in till målet. Hans seger blef ju sedan också öfverklagad och ogillad.

Underwood & Underwood foto.

garna? Ty hela vattenkanten utmed "berget" är full af grottor, somliga stora och mystiska, med kristallklart vatten och en ymnig växtlighet i klippskrefvorna.

Borghamn är ett litet konglomerat af hus, alldeles invid Vättern och skyddadt från dess vågor af en hamn med vågbrytare.

I ett af de hvitrappade stenhusen vid sjön, med gröna dörrar och fönsterposter, inrymmas hotellets rum för sommargäster. Hela byggnaden har en stämning af gammaldags trefnad med ljusa rum och höga smårutade fönster. Längre in från sjön ser man det s. k. "kommendantsbostället", en lantlig träbyggnad med en trädgård, hvars syréträd frodas till fenomenal höjd, och omgifvet af en låg stenmur. Äfven där äro åtskilliga rum upplåtna för hotellets gäster. Längst upp i backen, bortom en bred gräsplan, löpande som en vall ut mot stranden, där man ser ut öfver Vättern mellan trädmassorna, ligger den lilla sommarrestauranten, och där, liksom i gästrummen, sörjer den vänliga och älskvärda värdinnan för, att hennes sommargäster få allt hvad som står i hennes förmåga att anskaffa för deras trefnad.

Det är ett enkelt, lantligt lif man lefver, ett lif ute i naturen, utan aning om något slags "badortsstämning".

Nere i stenbrottet, nära stranden, under de höga almarna, knacka några tystlåtna arbetare på sina kalkstensplattor, — en kvarleva af en industri, som nu tycks så godt som nedlagd. I det stora brottet arbetas obetydligt nu mera, och lönnar och askar växa fritt upp mot de räta, rosagrå hållarna, hvilka, med sina tydligt accentuerade längdlinjer i stenen, på afstånd likna ett stycke antik arena.

Bakom åsen ofvanför kalkstensbrottet susar det gröna "björkfallet", med sina tusentals höga björkar. Under de smärta, hvitstammiga träden råder alltid en sval dämpad dager; man vandrar fram som genom en oändlig pelarsal under vattnet, och solljuset silar dit ned som genom vågor, grönskimrande och mystiskt.

Bortom strandhagarna lyfter sig terrängen upp mot de branta skogklädda stupen vid

Borgs udde, där utsikten öppnar sig ännu större öfver vättern, och mot nordost in öfver landet, med sina vida och omväxlande terränger, lika vackert i vår sol som skuggadt af stora glidande sommarmoln.

Men längtar man någon dag från Borghamns pittoreska och tjugande situation till ännu mera "omängd luft och oskyddad himmel", kan man nå "bergets hjässa", vandrande ett par timmar genom den trolska urskog af granar, som täcker berget, där pyrolan sänder sin hetsigt söta doft från de djupa mosstufvorna, där ängsullen svävar som äldimma öfver de sankta gläntorna och gräfsvinet förskrämdt springer öfver vägen vid ljudet af människoröster, listigt och fientligt, smygande in i snåren som ett lömskt, förtrolladt väsen.

"Hjässan" är Ombergs krona.

Där under ligger, tycks det, hela Sverige för ens fötter. Omkring och nedom susar skogen, enig och mäktig som ett samlat, urgammalt folk; rotad på den hårda klippan, tung och allvarlig, med ett sorl som liknar forsens, men i toppen och på grenarna bärande miljjoner kådoftande unga skott, hvilka den vaggas som barn i solen på sina sega, månggrenade armar.

Och utanom skogen ligger landet, östgötabygden, med den trolska sjön Tåkern åt ena hållet och Vätterns luftblå yta åt det andra.

Finns det väl något mera frigörande, något gladare och större än att upp ifrån en mäktig höjd se ut öfver ett vidsträckt, böljande land? Långt ifrån att en sådan utsikt inger beklämning genom att låta oss ännu tydligare inse det mänskliga lifvets litenhet, dess pygmeiska sträfvanden och dess miniatyrredskap, fyller den sinnet med en stark, förlösande känsla. Den ger liksom en öfverblick öfver världen och lifvet, det helas mening och sammanhang klargöres för ens inre på ett annat, mera lefvande sätt, än när man i en vagn rullar fram på en dammig väg eller, på rygg i gräset, stirrar upp i en susande trädskrona.

Hafvet har sin sterila, skrämmande skönhet; en imponerande, nästan fientlig makt, som fascinerar för ögonblicket, men som i all sin

storhet icke förmår rikta lifvet. Landet, jorden, den stora, vida, bördiga och växlande, är lifvet själf.

Där breda sig de gulnade åkrarna som jätte-stora kläden lagda på bleke i solen, där går boskapen på bete, lefvande färgfläckar på de doftande ängarna, kyrkorna lyfta sina hvita gafveltorn likt långhalsade fåglar ur skogsdungarna, herregårdarnes röda tak skymta fram, ombonade af parker och trädgårdar, tåget ringlar som en liten bråskande orm, klappande och pustande, på det smala spåret; — allt tyckes nödvändigt och samhörande.

Alla ljud och röster, som leta sig uppåt, förlora sig i den oändliga rymden; i den stora, välgörande stillheten känner man blott som en aning under sig myllret af lifvets alla krafter, som, i det kombinerade nät, där hvar och en har sin väg utstakad, alla arbeta för samma mål — själfva lifvets förkofran.

Man skulle vilja dröja länge på Ombergs hjässa, omgifven af skogen, ensamheten och tystnaden. Där rinner mig i sinnet ett ord som heter: "Tout comprendre, c'est tout pardonner." I detta sammanhang ville jag förvandla det till: "Tout voir c'est tout comprendre."

För de flesta ter sig ju lifvet — och naturen — blott som enstaka brottstycken, och det finns ju t. o. m. de, som nöja sig med att hämta sina naturintryck från sommarvillans glasveranda eller att få sin syn på lifvet genom en reflexionsspegel, men hos de allra flesta lefver nog innerst en stark, outrotlig längtan att komma underfund med, hvad som gömmer sig bortom granskogens taggiga kontur eller utanför stadens stängande gator.

Att komma upp på en höjd och se ut öfver ett vidsträckt land hjälper oss för ett ögonblick liksom utom de trånga, hvardagliga gränserna, det låter oss, ansikte mot ansikte med naturen, försjunka i en stor, tyst kontemplation, hjälper oss att ana det dolda sammanhanget, öfverskåda helheten.

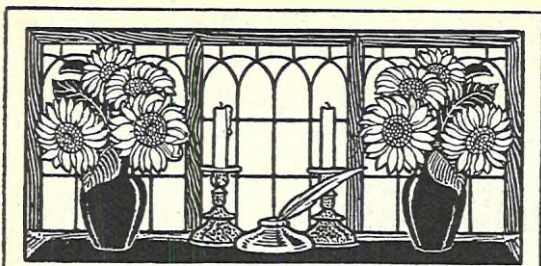
(Forts.)

Sveriges på en gång elegantaste och mest användbara modejournal för hemmen.

Iduns Modellkatalog

Fyra rikhaltiga säsonghäftan årligen. Kolorerad omslag. Prenumerationspris 2.20 för helt år — 60 öre pr häfte.

Oumbärlig för alla sömmerskor och alla hem. Nu är tid att prenumerera.

FRÅN IDUNS LÄSEKRETS

Svar till "En landtfru".

UNDERTECKNAD, SOM under fem år haft skolhushåll, och fört bok öfver mina utgifter, hvarför exakta uppgifter kunna lämnas, vill gärna stå till tjänst med de erfarenheter jag gjort.

Då vi också, liksom den frågande, hade 4 barn, som skulle i skolan samt ganska långt till närmaste stad, beslöt vi att hafva eget hushåll och att jag skulle följa dem, dels emedan vi ej ville lämna dem åt främmande i händelse af sjukdom, dels därför att vi trodde det skulle blifva billigare så.

Möbler köptes egentligen icke, utan plockade jag ut hvad som kunde afvaras hemma samt målade upp gammalt som ej användes; Gardiner köptes hemväfda till 37 öre metern, sängkläder medtogs och få stanna i staden öfver sommaren, då vi på landet hafva halmmadrasser åt barnen. Linne medföres hem för att bykas, hvilket blir billigare, då frakten endast kostar 3 öre pr kg. Då hushållet nu blef så mycket mindre hemma, kunde köksservisen delas. Vi hade således inga egentliga utgifter för uppsättningen. Någon jungfru har jag ej, utan blott en gumma som hjälper mig med storstädningen hvar fjortonde dag. Den minste af gossarna är tio år, och få de allesamman hjälpa till med lite af hvarje.

Vi bo i rikets 6:te stad och betala för 3 rum och kök	500:—
3 hl. kol i m. under 5 m. å 3: 50	52: 50
2 f. huggen björkved å 27 kr.	54:—
Gas för 8 1/2 m.	14:—
Fotogen (3 lampor).	16:—
Skurning 2 ggr i m. 2 dag. å 1: 50 (numera 2 kr. pr. d.)	25: 50
Såpa, tvål, skokräm, skursten, tändstickor m. m.	25:—
Mat å 100 kr. pr m. (8 1/2 m.)	850:—
Summa 1,537:—	

Bra inackorderingar kunna fås här till 50 kr. pr. m. med deladt rum, hvilket för 4 barn under 8 1/2 m. gör 1,700 kr.

Jag har således för mitt arbete haft 20 kr. i månaden utom mat, hvilket just är den lön en något så när bra jungfru fordrar. Den enda fördel jag sålunda haft är att jag själf fått vara med barnen, kunnat vaka öfver deras läxor, kläder och välbefinnande, men då nu "landtfru" ej är i tillfälle att få följa dem, anser jag det sämre att ha eget hushåll och lita på en jungfru än att inackordera dem i ett bra hem, helst där ingen man finns, ty då har husmodern mera tid att ägna sig åt barnen.

Hur någon kan taga emot helinackorderingar till 50 kr. pr. m. blir en annan fråga, som borde hafva ett särskildt kapitel. Men fruarna ha nog ej räknat ut hvad det kostar och tycka att en liten kontant tillökning i kassan är bra att få, rummen ha' de ju i alla fall hyrt, och kaminen skall ändå brinna — — !!

EN PRAKTISK HUSMOR.

Känslomänniskor.

En återblick i lifvets tidbok af

Hanna Lundholm.

(Forts.)

"**STÄLLNINGEN** är ohållbar," sade han slutligen högt och tydligt till Daniel Edborg.

Men denne senare stred för lifvet och därför stred han också med förtviflans mod. Inte om saken lades helt och hållet i Sunesons, den alltid beredvillige hjälparens händer. För sin egen del skulle han vara tacksam för en plats som disponent eller endast som ingenjör hos det nybildade bolaget. Han skulle naturligtvis endast göra fordran på det minsta möjliga — en blygsam utkomst för sig och sin familj. På arbetarebostäderna kunde ej bli den ringaste förlust. En del af arbetarefamiljerna hade ju föredragit att bo kvar i de nya lägenheterna, men där var likväl tillräckligt utrymme för såpsjuderiet, som Daniel hört, att Suneson planerade.

"Fantast," mumlade denne mellan tänderna, vid tanken på Daniels missräkning med arbetarebostäderna.

Daniel talade alltjämt sin egen sak. Han hade den sista tiden fått en idé, som han hade skäl antaga vara ny — den rörde sig om en förändring i konstruktionen af propellern. Däraf skulle kunna göras någonting. Det stod utom allt tvifvel, att tillämpningen af denna idé skulle kunna tillföra ett bolag stora fördelar.

Men nu var det slut med Sunesons tålmod. Han hade redan flera gånger sett på klockan — hans tid var denna dag strängt upptagen.

Hvarför skulle han förspilla en dyrbar tid med att lyssna till denne man, som var så fullkomligt i hans våld, och som själf kände på sig, att så var förhållandet.

"Möt mig i morgon bittida kl. 10 på mitt upplagskontor nere vid hamnen," sade han i kyligt affärsmässigt ton.

Daniel Edborg räckte ut sin hand, som Suneson äfven hade mod att taga.

"Möt mig i morgon bittida kl. 10," hade Suneson sagt, och detta var tillräckligt för Daniel. De skulle mötas för att träffa uppgörrelse om huru varvet och verkstäderna skulle skötas den närmaste tiden, tills bolag hunnit bildas. För honom, som dömde andra efter sig själf, var det omöjligt att finna någon annan betydelse i dessa Sunesons ord.

När han lämnat Sunesons kontor gick han direkt till sitt hem. Hans brådka var så stor, att han vek in i en sidogränd för att undgå mötet med ett par bekanta — just nu kände han ingen håg att dragas in i samtal om ting, som voro honom likgiltiga. Han hörde Alfa samtala med Dan ute på terrassen, men han gaf sig ej tid att hälsa på dem i förbigående, hvilket han eljes aldrig underlät. I stället skyndade han in på sitt kontor, och stängde dörren mellan detta och ett inre rum, där han själf brukade arbeta, sedan en ny kontorist efterträdt gamle Borgman på dennes plats vid pulpeten i det yttre rummet.

Daniel grep med ifver efter en blyertspenna, blef otålig, när han fann denna obrukbar, kunde i sin nervösa upphetsning ej först få rätt på en pennknif för formeringen, men var ändtligen färdig att med feberaktig ifver börja addera och subtrahera. Efter en timmes arbete — en timme, som försvann för honom som en minut — var hans beräkning afslutad.

Ställningen föreföll honom ej längre så förtviflad, tillgångarna uppväde skulderna, det var endast nytt kapital, som behöfde tillskjutas.

De förhållanden, hvarunder ett bolag skulle komma att arbeta, blefve nog ej helt och hållet ogynnsamma — ett par större beställningar voro kanske att påräkna under den närmaste tiden. Något afgörande var visserligen ej träffadt, men underhandlingar voro i gång. Det företaget, som hans förfäder börjat och med framgång fullföljt, skulle blifva räddadt, och han själf skulle ej helt och hållet tryckas ned under bördan af den skam, hvarunder han dignat, sedan det blifvit honom fullt klart, att han hvarken ägde det erforderliga måttet af begåfning eller energi för att hålla sitt själfvalda arbete vid en god utveckling. Men kanske det kunde lyckas honom att lösa problemet med den nya propellern — i hvarje händelse skulle han få ro till experiment. Kanske låg här en väg till upprättelse för honom själf. Han längtade efter en ny löfästid på nya banor.

Daniel reste sig från pulpeten och gick med leende min ut på terrassen till Alfa och Dan.

Alfa broderade ett mönster i arabesker på en sammetsskolt, och Dan hade gjort sig en pappersdrake, men den ville ej stiga. Dan var ur stånd att fundera ut orsaken härtill. Han bad fadren hjälpa sig, hvartill denne också genast visade sig vara beredvillig. Häröfver blef gossen förvånad, ty fadern hade varit så upptagen den sista tiden, att han ej haft sinne för Dans sorger och fröjder.

Träskelettet till draken var alldeles för tungt, sade Daniel Edborg, när han i ock för en omarbetning drog till sig Dans alla verktygsåläda.

Det dröjde ej länge, förrän draken gick högt till väders, och Daniel Edborg följde den med tankfull blick. Den steg och sjönk, steg och sjönk alldeles som svallningarna i hans eget sinne under denna kvalfulla tid af väntan och ovisshet. Men i dag hade han ro och ville hafva ro, han hade hopp och ville hafva hopp. Han hade gifvit luft åt allt det, som så länge legat tyngande på hans själ. Han hade kastat ut sitt nödankare och trodde sig redan pejla ankargrunden.

Det började kännas kyligt på terrassen, så att de flyttade sig in i trädgårdssalen, Alfa med sitt broderi, Daniel alltjämt med verktygsålädan, som nu var i bruk för lagning af åtskilligt söndrigt bland Dans leksaker.

En solstråle bröt sig genom ljuskronans glasprismor, dallrade ett ögonblick öfver golfyta och vägg och lade sig sedan en kort stund — innan solen sjönk ned bakom medeltidskyrkans koppartak — som en brokig gloria öfver Ceres' fina, mot höjden lyftade huvud.

XII.

"Går du redan!" sade Alfa, när Daniel morgonen därpå satte ifrån sig den tömda kaffekoppen och steg

upp från stolen, innan hon själf var färdig med sin frukost.

"Jag har gjort upp om ett sammanträffande kl. 10." "Blir du länge borta?" frågade Alfa som vanligt.

Daniel betänkte sig ett ögonblick.

"Några timmar dröjer det nog, innan jag är hemma igen. Vi ha ett arbete för oss, som tager tid."

Han tog hastigt farväl och ett par minuter senare såg Alfa honom halfspringa nedför den långsluttande gräsbacken. Hon önskade, att han ville vända sig om och vinka åt henne som vanligt, och ej ens denna dag, när hans tankar voro så starkt upptagna af det, som förestod, glömde han bort att sända en hälsning, innan han försvann mellan husraderna på en liten bakgata.

Daniel Edborg var full af ifver att få träffa Suneson. Denne brukade alltid vara punktlig, men i dag var Daniel ännu punktligare. Klockan fattades 5 minuter i 10, när han steg in genom dörren till upplagskontoret. Suneson var ej där.

"Säg till grosshandlaren, ifall han skulle komma, att jag gått upp åt staden för att möta honom. Skulle jag inte träffa på honom, kommer jag strax tillbaka," sade Daniel till kontoristen.

Han tog närmaste vägen upp mot torget. När han sneddade öfver Hamngatan, uppfångade han en skymt af Suneson genom balkongens glasörr, och fick visshet om att denne ej ännu lämnat sitt hem. Daniel ville ej gå upp, utan gick väntande fram och tillbaka på trottoaren. Han räknade trettio steg, femton åt hvardera sidan från stora ingången, genom hvilken Suneson skulle komma. Han räknade mekaniskt och vände åter om en ganska lång stund, innan den väntade syntes.

De hälsade och gingo tigande nedåt hamnen. Daniel hade svårt för att bryta tystnaden; det gällde ju en för honom själf i så hög grad ömtålig sak, och han väntade af Sunesons hänsynsfullhet, att denne först skulle bringa ämnet på tal. Men han väntade förgäfvat, och under denna väntan steg blodet honom till hufvudet som en het svallvåg.

De passerade förbi upplagskontoret, följde kajen ett litet stycke och böjde sedan af åt vänster åt det håll, där stadens båthamn var belägen.

"Hvarför talar han inte?" tänkte Daniel. "Om han inte snart säger någonting, så tvingar jag honom att tala."

Han gjorde sig emellertid ej reda för, hvilket sätt, han tänkte använda, för utöfvande af detta tvång, som skulle pressa ur den tiggande mannen de ord, hvilka gjorde slut på ovisshetens pina, och på det misstroende, som steg och sjönk med svallvågorna i blodet.

"Med hvad rätt skymfar jag i tankarna den man, i hvilken jag hittills sett min hjälpare?"

Men misstroendet lät nu ej längre jaga bort sig, det bet sig med glupskhet fast i sinnet hos den människa, som skolat sig själf till att stryka allt, som var lågt och simpelt, bort ur sin själs synvidd. På samma gång kände Daniel, att tystnaden måste brytas, att blodets hetsiga böljegang inom honom måste stillas, i annat fall skulle han ej kunna fortsätta med att gå sida vid sida om denne gåtfulle man, som tycktes vara okänslig för den pina, han beredde en medmänniska.

"Tala," ropade Daniel Edborg slutligen — det föreföll honom som om detta enda ord slungats ut i rymden af någon annan än honom själf, af någon berusad, som i ett tillstånd af half medvetlöshet hade svårt för att gifva ordets form åt sin förvirrade tanke.

"Hvad skall jag säga? Ställningen är ohållbar."

Svaret kom i kort skarp ton, men den som mottog detsamma, ville och måste söka efter tveksamhet däri.

"Kanske under min, men inte under annan och ny ledning."

"Gå ifrån det hela, utan förbehåll!"

"Utän förbehåll," sade Daniel Edborg med osäker stämma. "Är detta ett vänskapligt råd, och kommer hjälpen sedan?"

"Hvem talar om vänskap i affärer?" sade Suneson rätt.

Orden, som så länge bränt honom på tungan voro ändtligen uttalade, och han stannade förvånad och häpen öfver den verkan de åstadkommit. Daniel Edborgs blod rusade mot hufvudet, och en mörkröd sky sköt fram under brättet af den gråa filthatten, spred sig ned mot ögonen och gjorde dessa rödsprängda som på en febersjuk.

Hans lilla segelslup vaggade sakta i båthamnen; han grep fatt i pälen, vid hvilken den låg förtöjd och svingade sig ned. Handen skälfde, när han halade in fånglinan och grep efter en åra, för att medels vrickningar drifva slupen ett stycke längre ut, sedan seglen hissats.

"Hejda honom!" hviskade en stämma i Sunesons öra, men denna stämma nedtystades. I den världsdal, där han utbildat sig till affärsman, hade han mera än en gång sett män skjuta ner hvarann som i vanvett för att komma åt några hopskrapade gu dkorn.

"Han borde inte göra fast skotet — det blåser för hårdt," tänkte Suneson.

Daniel satt nu vid rodret, men han styrde illa och slupen törnade vid inloppet mot hamnkajens grofhuggna stenar.

Lanolita-Tvälen

Ferd. Mühlens', 4711, Köln
tillverkning

kännes t. o. m. mot tungspetsen icke skarp och stickande utan mild och behaglig.

Försäljes öfverallt å 35 öre.

Från Rue de la Paix till Strandvägen.

"Se upp!" ropade Suneson ofrivilligt, men mannen i slupen tycktes hvarken höra eller se.

"Bah," sade Suneson till sig själf, "hvad angår detta mig? Skall jag taga vara på min broder?"

"Skall jag taga vara på min broder?" upprepade han ännu en gång, för att söka draga sig till minnes, hvarifrån de ledde sitt ursprung dessa besynnerliga ord, som omedvetet halkat öfver hans läppar. Men hans minne svek honom. Han hade hört eller läst dem någonstades i samband med någonting, som han för ögonblicket omöjligt kunde erinra sig.

Daniel Edborgs segelslup dansade nu fram öfver vågorna ett godt stycke utanför hamninloppet. Den krängde betydligt i den starka blåsten.

"Hvarför lossar han inte skotet?" tänkte Suneson med en viss oro, antagligen alstrad af att de fatala orden ej ville upphöra att ringa i hans inre.

John Suneson kände på sig, att han ej skulle få någon ro, förrän han dragit sig minnes, hvarifrån den besynnerliga frågan, som han ej kunde låta bli att upprepa och återigen upprepa, ledde sitt ursprung. Medan han ansträngde sig för att minnas, hade han vänt sig bort från sundet och slupen, som därute flög fram öfver de hvita böljkammarna. Han återvände långsamt till staden och de väntande affärerna.

Hans tankar gingo emellertid långt tillbaka i tiden — till hans fattiga hem i grannstaden, till fadern, hamnsjåaren, sina barns skräck, såväl när han var drucken och slog dem, som när han var nykter och tvingade till öfveranstängande kroppsligt arbete. Han tänkte på modern — inte ens af henne hade han ett ljust minne — samt på systern, som varit ett par år äldre än han själf.

(Forts.)

NU NÄR SOMMARSÅSONGEN tyckes lida mot sitt slut, återstoden låter sig ju räknas i veckor, händer och sker det posthuma och underliga ting i modets värld. Sakerna tyckas utveckla sig till en toaletts summariskhet, som skulle tyda på att människoslaktet och enkannerligen då dess damvärld förhoppningsfullt emotsåg en höst- och vintersång med minst sagt högsommartemperatur.

Det är vanligen nu en gång så vist ordnad, att modets väktombyten icke ske på en gång och plötsligt, så fort parollen gifvits, utan ur det bestående modet väljer man en lifskraftig tendens och låter den distansera det närvarande för att med några, möjligen helt nya tillsatser, bilda det kommande. Det "modernas" charme och en af välkläddhetens hemligheter ligger i att nått och jämnt följa hufvudtendensens takt utan att bli efter, men också utan att komma före. Det senare är icke bättre än det förra. Exempelvis: redan i oktober—november i fjol visste de initierade att de långa, mycket åtsittande tvärrynade ärmarna af tunt, mot den öfriga dräkten afstickande material vore i antågande. Man visste att de skulle komma i tidens fullbordan om icke allt för länge. Nu först äro de "moderna" i Paris och teoretiskt här, men ingen fin skräddare eller elegant dam skulle dessförinnan,

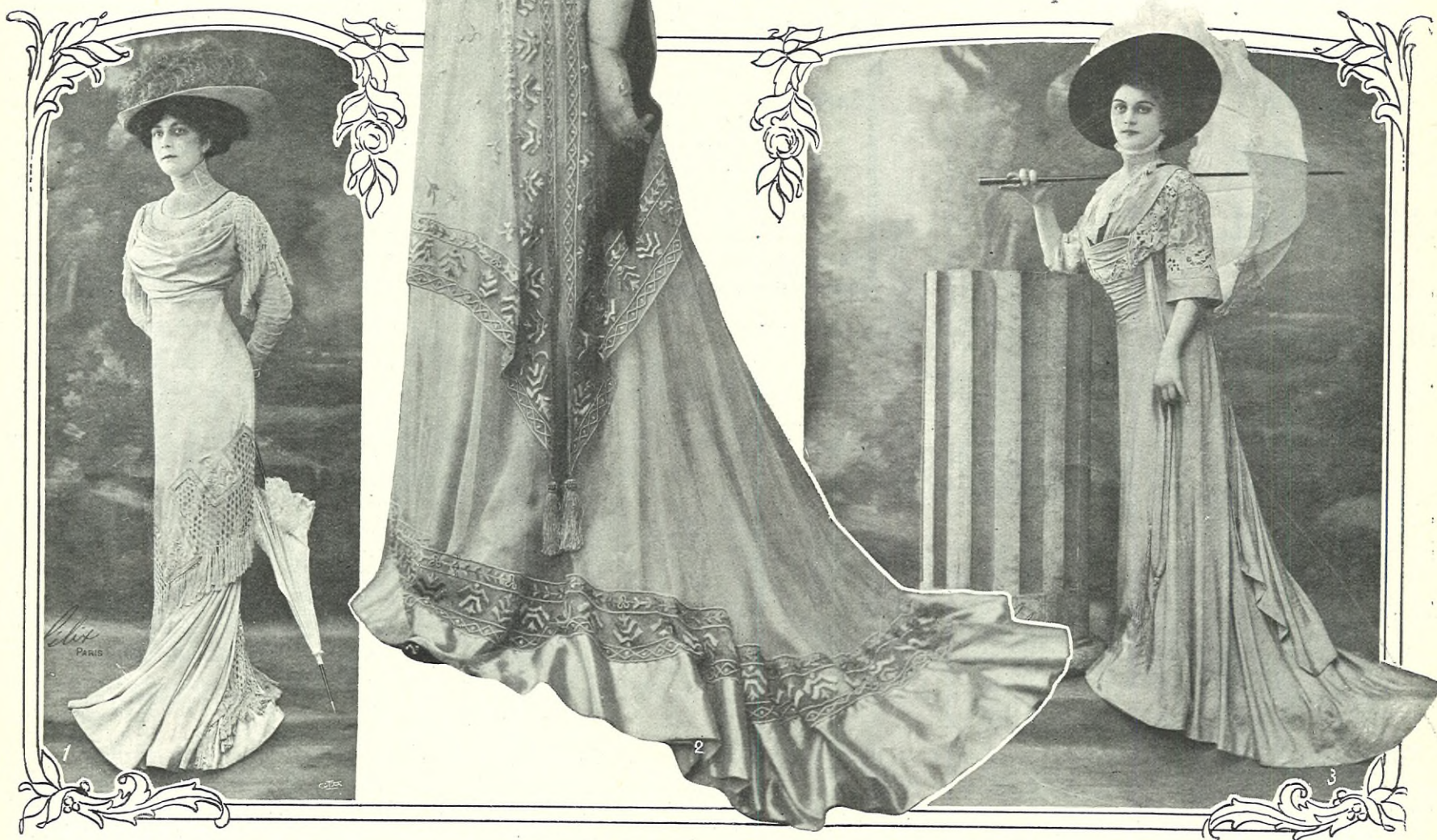
trots sitt vetande, ha avancerat modet genom att plötsligt visa ett par sådana helt långa ärmor, bägge parterna ha under tiden nöjt sig med att så småningom göra dem längre och längre, tills det blifvit offentlig sanktion på det länge kända förhållandet att långa skola alla ärmor vara! Långa och tunna och åtsittande!

I sanning, det är icke endast på ärmarna denna beskrifning passar. Hela toaletten skall vara lång, och tunn och åtsittande! Och detta mod har tagit öfverhanden så sent under säsongen, att det i det stora hela först kommer att praktiskt göra sig kännbart under vintersäsongen — och däri ligger det förunderliga.

Sedan de napoleonska krigens dagar har nämligen icke kvinnodräkten varit så minimal som nu, icke ens 1901—1902, då vi ju i all stillhet låto underkjolarna hänga semester i garderoberna, och äfven om man icke förvånar sig öfver det nyvunna minimirekordet får man väl förvåna sig öfver, att de där makten hafva valt att slå det just när mänskligheten drar ihop sig till den första höstliga köldhutrigen.

Aldrig fryser man väl så bittert och hjälplöst som om hösten, och vi arma, hur skola vi nu reda oss, när vi för att icke behöfva riskera se våra nya höstkläder omodärna på mindre än ett år, bli absolut tvungna att sy dem efter det nya, lättklädda systemet? Jag fryser redan, bara vid tanken! Men låtom oss, medan det ännu är varmt, tala om den nya linjens mera positiva egenskaper, hur den åstadkommes och hur den bäres.

Låtom oss börja inifrån, och låtom oss göra det såsom vi äro berättigade till, i den förvissningen att detta är vår egen privata spalt, er, kära läsarinners, och min, där vi kunna ostörda få språka om gemensamma angelägenheter, utan att störas eller generas af obehöriga (det är härvidlag naturligtvis manliga) ögon. Alltså, vare det modigt utsagdt: innerst kombinations eller som det i tung svensk öfversättning lyder, hel-dräkt. Ni rynka på näsan? Nåja, vackert är det ju visserligen i och för sig icke, men resultatet är vackert och bruket är kombinations absolut det mest värdade och hygieniska. I och med detsamma vi konstatera att det icke är vackert, tala vi naturligtvis om trikåkombinationerna, etdera de äro i silke, ylle eller bomull. Sydda af tyg som vanliga underkläder äro de nämligen också idealet af koketteri. Men i så fall kunna de näppeligen vara försedda med långa ärmor

Midtbilden: Modell Ney soeurs. Gul tyllklädning, broderad med filofloss silke. Nedtill en gul libertybård. Högra bilden: Modell Drecoll. Prinsessklädning af nattierblå tussor med lif af två sorters spetsar, tunna, färgade i tussorens färg och tjocka i okrafärg. Blå hatt fodrad med svart taft och garnerad med hvita plymer. Vänstra bilden: Modell Zimmermann. Draperad klädning af nattierblått libertysiden med grofva makramerade fransar i samma färg. Chemisettens arrangement är typiskt för det nuvarande modet. Ärmarna af chemisettens hvita tyll, endast fodrade med chiffon.

Mönster till ofvanstående dräkter, M à 1: 50 pr st., kunna erhållas från **Iduns Mönsterafdelning, Stockholm.**

som triåklagen, och det är just dessas mycket knappa halsringning och till handlederna nående ärmor, som göra att de äro vårt renligaste underplagg. Det är nämligen, rent ut sagt, förfärligt snuskigt att dag ut och dag in låta klänningslivets foder komma i omedelbar beröring med hals och ärmor.

De behagligaste vinterkombinationer äro af ylle och silke, men dessa äro just icke hållbara. Tjocka bomullskombinationer äro lika varma, billigare och hållbarare. Till sommarbruk är silke eller bomull lika bra, i bägge fallen naturligtvis låghalsade och utan ärmor, emedan man ju uteslutande använder tvättblusar.

Direkt på detta innersta plagg bäres snörlifvet eller dess surrogat — och sedan vill modet att man skall bära ett par knäbyxor, helst af siden, i klädningens färg, samt klädning! Och mera bära icke parisiskorna just nu, därest deras klädning icke är af synnerligen tunnt material, då de med nästan rörande anspråkslöshet komplettera toaletten med en underkjol, lika lång som klänningen, af chiffon! Ett lager chiffon, mina damer, endast med en spetskantad plissé nedtill!

Ni som sitta vid era trefliga arbetsbord landet rundt och läsa detta för att hvila er mellan två ansträngande göromål, ni tycka att allt detta låter allt för galet och aldrig kan ha någon praktisk betydelse här uppe! Däri tror jag i alla fall alldeles bestämt att ni taga miste, jag är fullkomligt öfvertygad om att den elegantare dampubliken här i Stockholm kommer att adoptera det nya modet i sin helhet, och jag är lika öfvertygad om att samma mod kommer att i en modifierad form breda ut sig lika jämnt öfver allt, precis så som mod brukar göra!

Däremot komma naturligtvis de kvinnor som aldrig i sitt lif använt chiffon i sin garderob (annat än till hattklädsel, "isätningar" och krås) icke att lägga sig till med underkjolar af det luftiga materialet, endast därför att det är modernt. Men de som ha råd och tillfälle att vara eleganta komma säkerligen att göra det!

Och så klädningarna! Om dem äro egentligen tre ting att säga, och det är: prinsess, prinsess och ännu en gång prinsess!

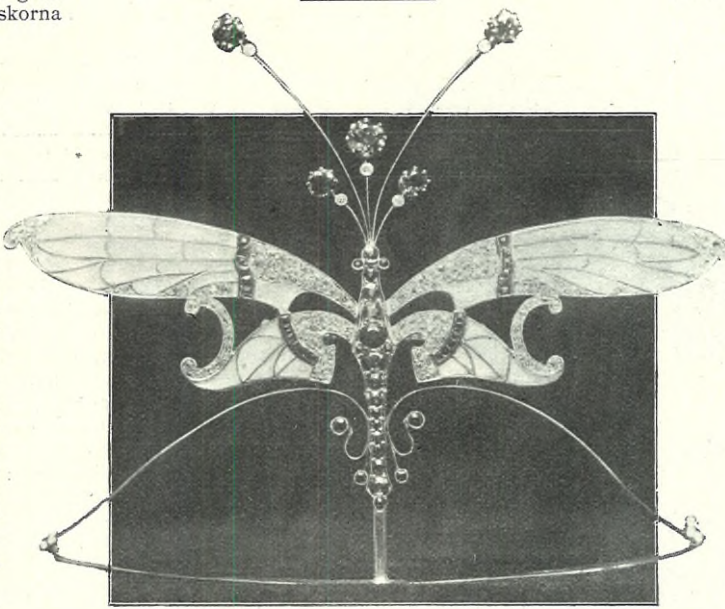
Icke stelt och fjäderförsedt och bundet, utan mjukt, personligt och konstnärligt. Vi hänvisa till våra tre alldeles förträffliga fotografier för dagen, de uttrycka till punkt och pricka det nya modets anda och mening.

Det vill säga, uttryckta på ett fint sätt, för fina

damer! De toaletter, som lancerats i Paris som förbud för höstsäsongen af aktriser och andra, verka på ett helt annat sätt, de äro också relativt enkla i linjerna, men till och med enkelhet kan buren på en skön kropp till en stor, en jättestor hatt, bli fräck! Hattarna bli alla ofantliga. Och mycket flata, samt komma att bäras helt ned på huvudet så att ansiktet bara skymtar fram under de ofantliga brättorna och öfver det om halsen fast knutna kråset, som nu hör till uniformen och som är hvad som återstår af form!

Nästa gång skola vi till de praktiskt begåfvades af mina läsarinnor förmån också gå i praktiska detaljer om hvad som till hösten är att göra för att bli fin.

GWEN

EN BRÖLLOPSGÅFVA FRÅN PRINS WILHELM TILL HANS GEMÅL är ofvanstående vackra diadem, som levererats af hoffjuvelerarefirman C. G. Hallberg härstädes. Å det vackra smycket, som återgives i ungefär hälften af den naturliga storleken, äro fjärlens vingor förfärdigade af opalskimrande emalj med mönstret teknad af rubiner och diamanter. Den dyrbara insektens kropp består af rubiner och spröten af bruna diamanter.

Gwens frågobyrå.

REDAN I SAMBAND med Gwens öfvertagande af vår modeafdelning "Från Rue de la Paix till Strandvägen" tillkännagjvo vi, att vi lyckats med vår nye medarbetare träffa en öfverenskommelse, som ytterligare sätter läsekreten i tillfälle att tillgodogöra sig hennes goda omdöme, erfarenhet och stora uppfinningsrikhet i allt som gäller toalettens område, där hon är vår främsta svenska auktoritet. Dessa Gwens egenskaper ha våra läsarinnor förofrigt helt säkert redan själfva konstaterat i de artiklar hon i Idun signerat med sitt kända märke. Vi påpeka ännu en gång, hurusom detta privilegium att korrespondera med Gwen i kvistiga smakfrågor och praktiska detaljfrågor är

en alldeles särskild förmån för Iduns läsarinnor

helt visst icke minst välkommen i de hem, där husmodern måste se till att få ut det mesta möjliga af den för hemmets försköning och den egna toaletten disponibla summan.

Brefven adresseras till **Gwen, Iduns redaktion**, och måste åtföljas af dubbel svarsporto.

Underskrift till bilderna å sid. 378—379.

1. Konung Gustaf stiger ut på Trälhavet ombord på franska chefsfartyget Verité för att hälsa presidenten Fallières. 2. Presidenten, mottagen af konungen, stiger ur kronslupen Wasaroen vid Logårdstrappan. 3. Presidenten passerar den vid landningsplatsen uppbyggda mot-tagningspaviljongen. 4. Konung Gustaf hälsar franske ministern i Stockholm mr Allié. 5. Stad-fullmäktiges ordförande hr S. von Fri sen hälsar presidenten välkommen å Stockholms stads vägnar. 6. Konungen och presidenten passera fronten af hederskompaniet. 7. Affärden till kungl. slottet. 8. Parti från damläktaren vid mottagningen. 9. Från Gripsholmsutfärden. Dr Loostrom demonstrerar Gripsholms skatter för de höga besökarna. 10. Från rundvandringen genom Gripsholms slott. 11. o. 12. Frukostmiddag i rikssalen på Gripsholm och kaffe i slotts-trädgården. 13. Besök på Skansen. Svenska folkdanser. 14. Afskedsögonblicket nedanför Logården. 15. »Adjö, Stockholm!» Foto för Idun af Hoffograf A. Blomberg, hrr Almborg & Preinitz samt W. Lamm. Tecknare hr B. Lybeck.

ANVÄND ENDAST SVENSK TVÄTTVÅL.

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskur i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR

VECKAN 2—8 AUGUSTI 1908.

SONDAG. Frukost: Smörgåsbord; kalltunga i majonnäs; mjölk; kaffe eller te med ugnstekt bröd. Middag: Afredd buljong med stekta palsternackor; fisksoffulle med holländsk sås; stekta kycklingar med brynt potatis och salader; jordgubbar med vispad grädde.

MANDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt färsk strömming; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Gratin på buljongskött; krusbärskräm med mjölk.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; sillgratin; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Stekt gödkalfläver med potatis; rabarberpaj med vispad grädde.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; uppstekt gödkalfläver (rester från tisdag) med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Bräckt skinka med stufvade sockerärter; filbunke.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; patentbiff; mjölk; kaffe eller te. Middag: Grönsoppa; pösmunkar å la Skogshöjd med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; inkokt strömming med stekt potatis; kräftor; mjölk; kaffe eller te. Middag: Surstek med potatis; gurka och lingon; smultron med mjölk.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt pannkaka med sylt; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kokt sik med ski-

radt smör och hackade ägg; rismjöls-pudding.

RECEPT:

Kalltunga i majonnäs (f. 6 pers.). 2 kalltunga, 2 lit. vatten, 1 msk. salt.

Till griljering: 1 ägg, 2 msk. grädde, 1/2 kkp. fint stötta skorpor. Till stekning: 3 msk. smör (60 gr.).

Majonnäs: 2 äggulor, 1/4 tsk. salt, 2 1/2 del. god matolja, 1 msk. citron-saft eller dragonättika, 1 knivsudd hvitpeppar.

Beredning: Tungorna sköljas, borstas väl, läggas i det kokande vattnet tillsatt med saltet och få koka tills skinnet lätt kan afdragas (omkr. 1/2 tim.). Tungorna klyvas längs efter i 3 skifvor och griljeras (doppas i det uppvispade ägget blandadt med grädden och vändas i de stötta skorporna). De stekas därefter vackert bruna i smör, uppläggas på fat och garneras med majonnäs samt persilja.

Till majonnäsen röras äggulorna i en stor spillkum med en träsked. Saltet tillsättes och äggulorna röras åt samma håll, tills de blifva som en sammetslik, ljusgul massa. Då tillsätts matoljan och citronsaften droppvis och växelvis. Blir majonnäsen för tjock och ej vill samla sig, tillsättes litet vatten. Den afsmakas med salt, hvitpeppar och, om så önskas, med litet socker.

Holländsk sås (f. 6 pers.). 100 gr. smör, 1 1/2 msk. mjöl, 4 äggulor, 1 tsk. socker, 5 del. kallt vatten, saften af 1/2 citron, 1 nyppa salt.

Beredning: Smöret röres i en något ljum kastrull, tills det är vitt och pösigt, därefter nedröras mjölet, äggulorna, en i sänder, och sockret. Kastrullen sättes öfver elden, det kalla vattnet tillsättes litet i sänder under ständigt vispning, och såsen får sjuda omkr. 1/2 tim. Då den är tjock och glansig lyftes den af och afsmakas mycket noga med citronsaften och saltet.

Stekt färsk strömming (f. 6 pers.). 1/2 val strömming (40 st.), 1 msk. salt, 1 ägg, 1 kkp. stötta skorpor, 1/2 kkp. hvetemjöl.

Till stekning: 4 msk. smör (80 gr.). Beredning: Strömmingen rensas, ryggen borttages, hvarefter den sköljes väl och torkas med en fiskhandduk. Strömmingen skaras lätt, ingnides med saltet, doppas i det uppvispade ägget och vändes i de stötta skorporna. Smöret brynes i en tackjärspanna, strömmingen lägges och stekes 15 min. på hvarje sida. Den uppläggas på

VÅRGÅRDA

(Kungl. Hofleverantör)

HAFREGRYN • HAFREMJÖL

Vid beredningen bortslipas icke — såsom ofta sker för att gifva gryn en vitare färg — den gulaktiga, näringsrika proteinhinnan. Genom bevarande af denna blifver gröten mera näringsrik, fäsmakande och fast (ej lös och slemmig).

Obs. Den extra kvalitén i paketerna.

varmt serveringsfat och garneras med persilja.

Gratin på buljongskött (f. 6 pers.). 1/2 kg. buljongskött, 1 rödlök, 3 msk. smör (60 gr.), 2 kkp. buljong, salt, hvitpeppar.

Potatis mos: 1 lit. potatis, 1 kkp. mjölk, 2 msk. smör (40 gr.), salt, socker, 2 msk. stötta skorpor, 1 msk. rivnen ost.

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.).

Beredning: Köttet hackas groft. Löken skalas, hackas fint och brynes i smöret tillsammans med köttet, hvarefter buljongen och kryddorna tillsätts. Potatisen räskalas, kokas i vatten och pressas genom purépress eller mosas sönder med en gaffel. Mjölken kokas upp och tillsättes jämte 1 msk. af det kalla smöret samt kryddorna och moset arbetas med gaffel tills det liknar skum. Ett eldfast fat eller en pajform smörjes med smör, köttet lägges i och utbredes jämnt. Potatismoset lägges ofvanpå och anrättningen strövs öfver med de stötta skorporna och den rina osten samt beläggas med resten af smöret, fördelat i flockar. Gratinen sättes in i ugnen att få vacker ljusbrun färg. Den serveras med skiradt smör eller steksås.

Stekt gödkalfläver (f. 6 pers.). 1 1/4 kg. kalfläver, 1/2 hg. späck, 2 tsk. salt, 1/4 tsk. hvitpeppar, 1 msk. henna, 2 msk. smör (40 gr.), 1/2 lit. gräddmjöl, 1 tsk. soja.

Sås: 1/2 msk. smör (10 gr.), 1 msk. mjöl, lefversås. (1 msk. rivnen mesost), salt, hvitpeppar, socker, 1 tsk. kallt smör.

Beredning: Lefvern bör vara ljus till färgen och hinnan så skör att den brister vid en tryckning af fingret.

Lefvern lägges i vatten 1/4 tim. Den sköljes därefter väl och torkas. Adror och hinnor borttagas så mycket som möjligt. Späcket skäres i strimlor och lefvern späckas därmed i täta rader sick-sack. Den ingnides med salt och peppar och inlindas i den sköljda maghinnan, som hopfästes med vispivistar eller hopsys. Smöret brynes i en järgryta, lefvern lägges och brynes vackert samt spädes litet i sänder med gräddmjölen, tillsatt med soja. Den bör ofta ösas öfver och stekes sakt med tätt slutet lock omkr. 1 1/2 tim.

Smör och mjöl sammanfråsas, den silade köttjusen tillsättes litet i sänder och såsen får koka 10 min., hvarefter den afsmakas med kryddorna och det kalla smöret.

Maghinnan borttages; lefvern skäres i tunna skifvor samt uppläggas på varmt fat och öfvergjutes med litet af såsen.

Pösmunkar å la Skogshöjd (f. 10 pers.). 7 del. gräddmjöl, 50 gr. socker, 8 bittermandlar, 2 1/2 msk. smör (50 gr.), 225 gr. hvetemjöl, 6 ägg.

Till kokning: 1 kg. flottyr.

Beredning: En kastrull med rund botten smörjes med litet kallt smör. Mjölken hålles i och sockret samt den skällade och malda mandeln tillsätts. Mjölken får koka upp och det kalla smöret lägges, därefter ivispas 225 gr. hvetemjöl, så att det blir en stadig deg, som får koka och arbetas, tills den släpper pannan. Den upphålles i ett fat och när den är kall röröres äggen, ett i sänder.

Flottyrten upphettas i en järnkastrull, en sked doppas däri och därmed tages 1/2 msk. af massan och lägges i flottyrten. Munkarna böra formas så släta som möjligt och ej mer än 4 st. kokas på en gång. De vändas med en hälsel, och då munkarna ha vacker brun färg på båda sidor, tagas de upp och läggas på gräppapper, på varm plåt i spisen. De sockras och serveras varma med sylt.

Surstek (f. 12 pers.). 3 kg. innanlår af oxe, 2 msk. salt, 2 tsk. stött hvitpeppar, 1/2 tsk. stötta nejlikor.

Till lagen: 2 1/2 del. god spritättika, 2 1/2 lit. godt svagdricka, 2 del. strösocker, 1/2 msk. kryddpepparkorn, 3 lagerblad, 2 små rödlökar (1 1/2 hg. späck).

Till stekning: 3 msk. smör (60 gr.), 1/2 msk. salt, 1 1/2 lit. kokande vatten, 1 msk. soja.

Sås: 2 msk. smör (40 gr.), 3 msk. mjöl, köttjus, 1 del. tjock grädde, salt, socker.

Beredning: Köttet tvättas med en duk, doppad i kallt vatten, bultas väl med köttklubba och ingnides med en

SOLO-KÄFFE

från

A.-B. Malmö Kaffekompani

H. M. Konungens Hofleverantör.

Magnetiskt förädladt enligt svenskt patentet n:o 20016 år

det bästa, renaste och drygaste

JAVA-KÄFFE

som finnes i marknaden och säljes femton olika Javablandningar i rikets förnämsta Kaffe- och Specerläffare:

blandning af saltet och de stötta kryddorna. Det nedlägges i en lag af ättika, drickat, sockret, de hela kryddorna och de skalade samt klufna lökarna, allt väl sammanblandadt. Köttet får ligga häri 6—8 dagar och bör ofta vändas. Det upplages, afsköljes väl och torkas med en kötthandduk samt späckas, om så önskas, med 1 1/2 hg. späck.

Smöret brynes i en stekgryta, steken lägges och brynes vackert på alla sidor, hvarefter den saltas och vattnet tillsatt med sojan påspädes, litet i sänder. Steken får därefter färdigsteka med tätt slutet lock omkr. 4 tim. Den bör vändas (med 2 träskedar) några gånger under stekningen och ofta ösas öfver.

Köttjusen silas och allt det feta bortskummas noga. Smör och mjöl sammanfråsas, köttjusen tillsättes litet i sänder, hvarefter såsen får koka under flitig rörning i 10 min. Grädden ihålles och såsen får ett uppkok samt afsmakas med kryddorna.

Rismjölspudding (f. 6 pers.). 1 lit. gräddmjöl, 1 hg. rismjöl, 5 ägg, 6—8 bittermandlar, 1 1/2 msk. strösocker.

Till formen: 1 1/2 kkp. strösocker, 2 msk. kokande vatten.

Beredning: Sockret brynes lätt i en tackjärspanna, det kokande vattnet tillsättes, och härmed beklädes en bleckform.

Mjölken kokas upp, rismjölet ivispas och gröten får under flitig rörning att botten koka 10 min., hvarefter smeten upphålles att kallna. De uppvispade äggen, den skällade och rina mandeln samt sockret tillsätts. Massan hålles i den beklädda formen, ett lock pålägges och puddingen gräddas i vattenbad i ugn omkr. 1 tim.

Den uppstäljes och serveras varm.